

ZBORNIK

ob 30-letnici Centra RS za poklicno izobraževanje

ZBORNİK

*ob 30-letnici
Centra Republike Slovenije za
poklicno izobraževanje*

Praznujte z nami!

Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje - 30 let

Besedila so prispevali:

mag. Metod Češarek, Jelka Čop, Anja Dolžan, Klement Drofenik, Sara Gošnak, Aleksandra Grašič, Mateja Hergan, Vedran Jakačič, Boris Klančnik, mag. Tina Klarič, Simona Knavs, Simona Kuder, Barbara Kunčič Krapež, Tanja Leskovar, Darko Mali, Petra Miklaužič, mag. Gregor Mohorčič, mag. Gabi Ogulin Počrvina, Špela Pogačnik Nose, dr. Lidija Stermecki, Majda Stopar, Danuša Škapin, Metka Šlander, mag. Darija Štarkl, Jure Šuligoj, mag. Barbara Velkov, Helena Žnidarič

Zbrala in uredila: Sara Menaše Jensterle

Lektoriranje: Amidas d.o.o.

Izdal in založil: Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje

Za izdajatelja: mag. Gregor Mohorčič, direktor

Oblikovanje in prelom: Natalija Vozel

Ilustracije: Špela Gorjan

Tisk: Cicero d.o.o.

Naklada: 400 izvodov

Ljubljana, 2025

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

374:061.1(497.4)(091)

CENTER Republike Slovenije za poklicno izobraževanje

Zbornik ob 30-letnici Centra Republike Slovenije za poklicno izobraževanje / [besedila so prispevali Metod Češarek ... [et al.] ; zbrala in uredila Sara Menaše Jensterle ; ilustracije Špela Gorjan]. - Ljubljana : Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje, 2025

ISBN 978-961-7139-77-8

COBISS.SI-ID 256112131

Publikacija je nastala ob priložnosti praznovanja 30-letnice Centra Republike Slovenije za poklicno izobraževanje in 20-letnice Nacionalnega centra Europass, ki deluje v okviru CPI. V publikaciji je izpostavljen tudi ReferNet Slovenija, mreža, v kateri CPI sodeluje z Evropskim centrom za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop), ki letos praznuje 50 let.

Kazalo

UVOD	6	SKUPNI JEZIK ZNANJA: TRANSPARENTNOST, ODLIČNOST IN PRIHODNOST V EVROPSKEM PROSTORU	38
CPI SKOZI ČAS	14	Europass Slovenija: 20 let podpore mobilnosti, prepoznavnosti in razvoju kariere v Evropi	38
PRILAGAJANJE DINAMIKI TRGA DELA	26	ReferNet Slovenija: evropski vir za politike in sisteme poklicnega izobraževanja in usposabljanja	40
25 let NPK, 120.000 novih priložnosti	26	SOK in EOK v Sloveniji: preglednost in primerljivost kvalifikacij v podporo vseživljenjskemu učenju	41
Spremljanje in ugotavljanje potreb po znanjih in spretnostih – razvojne usmeritve	28	Nacionalna referenčna točka EQAVET v Sloveniji: povezovanje kakovosti v evropskem prostoru	42
POKLICNO IN STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE – ODZIV IZOBRAŽEVANJA NA TRG DELA IN DRUŽBENE SPREMEMBE	30	WorldSkills Slovenia: promocija odličnosti in poklicnih spretnosti med mladimi	44
Programi srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja — izobraževanje za prihodnost	30	ZNANJE NAS POVEZUJE: PARTNERSTVA IN SODELOVANJE V MEDNARODNEM PROSTORU	46
Bogastvo sodelovanja izvajalcev poklicnega in strokovnega izobraževanja	32	Predstavniki CPI v razvojnih skupinah in mednarodnih mrežah	46
Ponovna uvedba vajeništva	33	Mednarodni projekti CPI: partnerstva za kakovost, inovacije in vključevanje v mednarodnem izobraževalnem prostoru	47
Poklicna matura kot most med teorijo in prakso	34	ZAPOSLENI	48
Višje strokovno izobraževanje — praktično naravnani študij	35		
Vključujoče poklicno in strokovno izobraževanje — priložnosti za vse	36		
Učna gradiva v poklicnem in strokovnem izobraževanju – izzivi in priložnosti	37		

UVOD

»CPI je že tri desetletja vezni člen med šolami, delodajalci in družbo - s pogledom naprej, k znanju prihodnosti.«

Uvodnik k Zborniku ob 30-letnici CPI

Leto 2025 je pomembna prelomnica v razvoju slovenskega poklicnega in strokovnega izobraževanja (PSI). Praznujemo 30 let delovanja Centra Republike Slovenije za poklicno izobraževanje (CPI), ki je vse od ustanovitve leta 1995 osrednja strokovna in razvojna institucija pri oblikovanju sistema PSI v Sloveniji. CPI je bil in ostaja vezni člen med socialnimi partnerji, šolami, delodajalci, raziskovalnimi ustanovami in evropskimi omrežji z jasnim ciljem: zagotavljati kakovosten, vključujoč, prožen in razvojno usmerjen sistem PSI, ki odgovarja na potrebe posameznika, družbe in gospodarstva.

V zadnjih desetletjih se je sistem močno razvil. Danes imamo v Sloveniji uveljavljen model, ki povezuje formalno in neformalno učenje, omogoča priznavanje predhodno pridobljenih znanj in vključuje odrasle v procese vseživljenjskega učenja. Pomemben temelj tega sistema so poklicni standardi, ki jih CPI razvija v tesnem sodelovanju z delodajalci in socialnimi partnerji. Na podlagi teh standardov nastajajo kompetenčno zasnovani izobraževalni programi oziroma katalogi znanja in nacionalne poklicne kvalifikacije. Kompetenčna zasnova jasno opredeljuje, katere kompetence potrebuje posameznik za uspešno delo, poklicno fleksibilnost in osebni razvoj. Tako se je kompetenčno naravnano PSI uveljavilo kot nosilec sprememb, saj neposredno povezuje učenje v šoli in učenje z delom ter spodbuja razvoj znanja, ki je v sodobni družbi in v gospodarstvu dejansko uporabno.

Ob tej obletnici praznujemo tudi več pomembnih mejnikov: 25 let sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK), ki posameznikom omogoča pridobitev javno veljavne listine o poklicni oziroma strokovni usposobljenosti, 20 let sistema Europass, ki uveljavlja mobilnost in prepoznavnost znanj, 10 let Nacionalne referenčne točke za kakovost poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja v Sloveniji (NRP EQAVET), evropskega okvira za zagotavljanje kakovosti, ter 10 let Zakona o slovenskem ogrodju kvalifikacij (SOK), ki je uredil preglednost in povezanost kvalifikacij z evropskim prostorom.

Toda kljub vsemu napredku na področju razvoja PSI smo postavljeni pred nove, vse bolj kompleksne zahteve. Digitalna preobrazba, umetna inteligenca, zeleni prehod, staranje prebivalstva, geopolitična negotovost in globalna konkurenca zahtevajo sistem poklicnega izobraževanja, ki je prožen, odporen in odziven. Vsi ključni dokumenti na področju PSI poudarjajo, da postaja poklicno izobraževanje ključni mehanizem za oblikovanje odpornih, konkurenčnih in vključujočih sistemov izobraževanja. CPI se s svojo

razvojno naravnanoostjo že odziva na te spremembe in bo tudi v prihodnje še odločnejše vstopil v oblikovanje in uvajanje PSI, ki bo obravnavalo izzive, s katerimi se srečujemo. Od razvoja in umeščanja mikrodokazil do vsebin za poklice prihodnosti, umetne inteligence, krožnega gospodarstva in varnosti. Poudarek bo tudi na razvoju digitalnih in zelenih kompetenc, povečanju vključenosti ranljivih skupin, odpravljanju spolnih stereotipov v poklicih, krepitvi vključenosti odraslih v PSI ter povečanju privlačnosti učiteljskega poklica, ne nazadnje pa tudi celostni skrbi za sistematično podporo razvoju ter promociji PSI, pri čemer bomo sodelovali z ministrstvi, zbornicami, šolami, delodajalci in evropskimi partnerji.

CPI v prihodnje vidi svojo nalogo v tem, da še naprej spodbuja dialog med deležniki, razvija poklicne standarde, omogoča razvoj kakovosti, povezuje različne ravni izobraževalnega sistema in skrbi za trajnostno naravnano, fleksibilen, vključujoč sistem poklicnega izobraževanja, ki bo podpiral različne skupine udeležencev izobraževanja. Kompetenčni pristop bo ostal temelj našega dela, saj lahko le sistem, ki opredeljuje in razvija prave kompetence, v resnici podpira posameznikov razvoj ter konkurenčnost gospodarstva in družbe kot celote.

Ob tej priložnosti želim izreči iskreno zahvalo vsem, ki so v preteklih treh desetletjih prispevali k delovanju in uspehu CPI: Ministrstvu za vzgojo in izobraževanje (MVI), Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ), Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport (MGTS), socialnim partnerjem, šolam, zbornicam, strokovnim svetom in strokovnjakom, zlasti pa vsem sedanjim in nekdanjim zaposlenim, ki so s svojo vztrajnostjo, strokovnostjo in predanostjo vsak dan znova prispevali k razvoju sistema poklicnega in strokovnega izobraževanja. Brez njihovega dela, znanja in zaupanja si sodobnega PSI v Sloveniji ne moremo predstavljati. Iskrene čestitke ob 30-letnici CPI!

Mag. Gregor Mohorčič
direktor

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

V slovenskem in širšem evropskem prostoru smo na področju vzgoje in izobraževanja soočeni z velikimi tehnološkimi spremembami, ki tudi zaradi koncepta družbe 5.0 na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja zahtevajo nove premisleke in posodobitve. Zato je ob letošnjem pomembnem jubileju – 30-letnici delovanja Centra Republike Slovenije za poklicno izobraževanje (CPI) poleg priložnosti za slavlje tudi priložnost za refleksijo o doseženem ter za načrte o prihodnosti delovanja in urejanja področja poklicnega in strokovnega izobraževanja v Republiki Sloveniji.

Poklicno in strokovno izobraževanje ima v slovenskem izobraževalnem sistemu dolgo in bogato tradicijo. Že v času industrijskega razvoja so se na naših tleh oblikovali prvi obrtni poklici, ki so postopoma dobivali tudi formalno izobraževalno podlago. Po osamosvojitvi pa smo stopili na pot oblikovanja lastnega, sodobnega sistema poklicnega in strokovnega izobraževanja, ki je ustrezal potrebam domačega gospodarstva ter omogočal primerljivost in mobilnost v širšem evropskem prostoru. V tem procesu je Center za poklicno izobraževanje, ki je bil ustanovljen leta 1995, prevzel osrednjo strokovno vlogo pri razvoju sistema poklicnega in strokovnega izobraževanja.

V treh desetletjih delovanja je CPI s požrtvovalnimi sodelavci postal nepogrešljiv člen slovenskega izobraževalnega prostora. S svojo predanostjo kakovosti in strokovnosti ter v sodelovanju s ključnimi deležniki – šolami, delodajalci, zbornicami, sindikati in drugimi institucijami – je pomembno prispeval k oblikovanju socialnega partnerstva, razvojnih strategij in usmeritev, ki so omogočile, da je poklicno in strokovno izobraževanje ostalo prožno in odzivno na potrebe trga dela. Poseben pomen imajo tudi nacionalne poklicne kvalifikacije (NPK), razvoj poklicnih standardov ter povezovanje formalnega in neformalnega učenja.

Pri celotnem razvoju poklicnega in strokovnega izobraževanja pa je z aktivnostjo CPI Slovenija kot članica Evropske unije aktivno soustvarjala in sledila evropskim smernicam na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Usmeritve, kot so digitalizacija, trajnostni razvoj, vseživljenjsko učenje ter preglednost izobraževalnih sistemov, postajajo vse bolj tudi skupna zaveza. Zato sodelovanje pri evropskih projektih, vključenost v mreže, kot sta EQAVET in Europass, ter uporaba evropskega ogrodja kvalifikacij (EQF) kažejo, da je CPI ne le nacionalno, temveč tudi mednarodno pomemben partner.

Ker so s prihodnostjo poklicnega in strokovnega izobraževanja povezane hitro spreminjajoče se potrebe trga dela, digitalna preobrazba, zeleni prehod, demografske spremembe in večja potreba po vključevanju ranljivih skupin, bo tudi v bodoče potrebno poglobljeno sodelovanje med oblikovalci politik, izvajalci izobraževanja in gospodarstvom. Usklajeno delovanje je ključ do kakovostnega poklicnega in strokovnega izobraževanja in s tem tudi do kakovostnega celotnega vzgojno-izobraževalnega sistema.

Ob 30-letnici CPI se iskreno zahvaljujem vsem, ki so s svojim znanjem, predanostjo in vizijo prispevali k njegovi rasti in razvoju. Naj bo ta jubilej tudi navdih za nadaljnje delo. Iskrene čestitke ob jubileju in uspešno naprej!

Dr. Vinko Logaj

Minister za vzgojo in izobraževanje

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Poklicno in strokovno izobraževanje (PSI) ni zgolj eden od stebrov izobraževalnega sistema – je temelj gospodarstva in socialne kohezije. Povezano je z vprašanji zaposlovanja, dostopnosti in pravičnosti, z znanjem, ki je neposredno vključeno v trg dela.

CPI že tri desetletja povezuje šolstvo, delo in družbo. Gradi mostove med izobraževalnim sistemom in gospodarstvom, med družbenimi potrebami ter pričakovanji posameznic in posameznikov. Kot nacionalna institucija, ki razvija in usklajuje sistem priznavanja znanj in poklicnih kvalifikacij, CPI že vrsto let deluje kot ključen partner ministrstva – ne le pri pripravi strokovnih rešitev, temveč tudi pri njihovi uresničitvi v praksi.

V času hitrih sprememb na trgu dela postaja usklajevanje izobraževalnih vsebin s potrebami družbe in gospodarstva strateškega pomena. Vendar poklicno izobraževanje ni zgolj prilagajanje trgu – je mehanizem za zagotavljanje enakih možnosti, preprečevanje prekarizacije in dostop do dostojnega dela. Evropske smernice poudarjajo pomen kakovostnega, vključujočega in odzivnega sistema PSI, ki spodbuja inovacije, podpira zeleni in digitalni prehod ter postaja enakovredna izbira za vse generacije.

CPI ostaja ključen prostor strokovnosti, sodelovanja in iskanja odgovorov na izzive prihodnosti dela.

Predvsem pa CPI tvorijo ljudje – strokovnjakinje in strokovnjaki, ki s svojim znanjem in predanostjo vsak dan soustvarjajo pravičnejši, dostopnejši in bolj solidaren sistem izobraževanja. Ob tej obletnici se vam v imenu ministrstva iskreno zahvaljujem za vaše delo, kajti s tem, ko soustvarjate izobraževanje, odpirate vrata v dostojno prihodnost, ki bo dostopna vsem generacijam.

Luka Mesec

Minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Gospodarska zbornica Slovenije

Spoštovani,

v čast in veselje mi je, da imam ob 30-letnici CPI priložnost čestitati vsem, ki ste tlakovali in utrjevali njegovo vlogo v slovenskem izobraževalnem sistemu.

Šele danes, ko je pomanjkanje ustrezno usposobljenih kadrov vseprisotno – ne le v gospodarstvu, ampak malodane v vseh segmentih družbe – vidimo njegovo vlogo v vsej pravi razsežnosti.

Zato sem povsem prepričan, da je bila pred 30 leti odločitev Gospodarske zbornice Slovenije o soustanoviteljstvu CPI prava, še več – proaktivna v dobro gospodarstva.

Socialni partnerji nujno potrebujemo institucijo, ki skrbi za povezovanje potreb in pričakovanj trga dela, posameznikov ter izobraževanja, kar center uspešno uresničuje z izvajanjem nalog in aktivnosti, ki so mu bile zaupane. Gre za ključno razvojno institucijo na področju analiz trga dela in razvoja poklicnih standardov. Ti so kakovostna podlaga za razvoj sodobnih, v prihodnost naravnanih izobraževalnih in študijskih programov ali nacionalnih poklicnih kvalifikacij. Center je tudi vozlišče za izmenjavo strokovnih mnenj in izkušenj, ob tem pa prek mednarodnih razvojnih projektov tudi budno spremlja trende v drugih državah, v katerih se poklicno in strokovno izobraževanje hitro razvija in prilagaja potrebam okolja.

Centru je prav v obdobju, ko vstopa v četrto desetletje delovanja, zaupana pomembna naloga na področju modernizacije srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja vključno z vajeništvom, prenove višješolskih študijskih programov ter vzpostavitve digitalno podprtih učnih mest. V gospodarstvu, ki se neprestano srečuje z novimi izzivi in pomanjkanjem kompetentnega kadra, si obetamo posodobitve izobraževalnih programov na vseh ravneh, ki bodo omogočale kakovostno sodelovanje šol in delodajalcev.

Center ima pomembno vlogo tudi pri implementaciji novih izobraževanih programov, usposabljanju učiteljev, pri povezovanju šol in podjetij in pri spremljanju doseženih kompetenc ob zaključku izobraževanja.

V Gospodarski zbornici Slovenije se zavedamo velikih izzivov in pričakujemo, da bo center tudi v prihodnje znal prisluhniti potrebam in pričakovanjem socialnih partnerjev in ostal pomemben povezovalac stroke, šol, podjetij in drugih deležnikov, ki so aktivno vključeni v poklicno in strokovno izobraževanje.

Vsem sodelavcem CPI čestitamo ob jubileju in se veselimo nadaljnje skupne poti za dobro slovenskega gospodarstva.

Tibor Šimonka,
predsednik Gospodarske zbornice Slovenije

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije

Spoštovani,

v Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije si že vrsto let prizadevamo za razvoj kakovostnega, sodobnega in potrebam gospodarstva prilagojenega poklicnega izobraževanja. Na tej poti smo zanesljiv partner CPI, s katerim nas povezuje dolgoletno sodelovanje.

Naše sodelovanje s CPI sega na vsa ključna področja poklicnega in strokovnega izobraževanja: od sooblikovanja poklicnih standardov, priprave katalogov strokovnih znanj, do aktivnega sodelovanja pri oblikovanju izobraževalnih programov. Pomembno vlogo imamo tudi pri strokovni podpori srednjim poklicnim in strokovnim šolam, kjer skupaj skrbimo za kakovostno povezovanje izobraževanja z realnim delovnim okoljem.

Posebno pozornost namenjamo vajeništvu, ki ga OZS že vrsto let podpira in promovira kot učinkovito obliko izobraževanja, kjer mladi pridobivajo znanja neposredno v podjetjih. Na ta način dijakom omogočamo konkretno delovno izkušnjo v realnem delovnem okolju, podjetjem pa pomagamo pri iskanju in razvoju kadra.

Dejstvo je, da v obrti in podjetništvu že vrsto let primanjkuje usposobljenega kadra. Skupaj s CPI svoje aktivnosti usmerjamo tudi na področje promocije poklicev, saj se zavedamo, kako pomembno je mladim približati obrtne poklice na privlačen in sodoben način. Med najvidnejšimi projekti sta prav gotovo Ulica obrti na Mednarodnem sejmu MOS v Celju, kjer mladi in njihovi starši v živo spoznajo številne obrtne poklice. Izjemno uspešen je tudi projekt Obrtna pot, kjer mladi iz različnih slovenskih krajev obiskujejo podjetja in poklicne delavnice ter tako dobijo vpogled v delovno okolje obrtnikov in podjetnikov. CPI oba promocijska projekta tudi financira in organizacijsko podpira. Ti projekti pa niso le promocija obrtnih poklicev, temveč so dragocena izkušnja za mlade. So vrata v svet obrtništva, podjetništva in ustvarjalnosti.

V OZS si bomo tudi v prihodnje prizadevali za razvoj poklicnega izobraževanja in ostali aktiven, odgovoren partner CPI. Verjamemo v moč sodelovanja in v pomembnost poklicev, ki so temelj našega gospodarstva in družbe.

Zahvaljujem se CPI za odlično sodelovanje, vsem šolam, mentorjem in podjetjem za predanost ter seveda dijakom, ki z znanjem in delom soustvarjate prihodnost naše obrti in podjetništva.

S spoštovanjem,

Blaž Cvar,
predsednik Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije

CPI SKOZI ČAS

Direktorji in direktorici:

<i>mag. Gregor Mohorčič</i>	2024–
<i>Aleksandar Sladojević, v. d.</i>	2023–2024
<i>mag. Janez Damjan</i>	2019–2023
<i>Urška Marentič, v. d.</i>	2019
<i>Elido Bandelj</i>	2009–2019
<i>Metka Zevnik</i>	2005–2009
<i>Vladimir Tkalec</i>	1995–2005
<i>Samo Hribar Milič, v. d.</i>	1995

1995

Ustanovitev CPI

Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje (CPI) je bil ustanovljen 25. maja 1995 s posebnim sklepom Vlade Republike Slovenije kot ustanoviteljice ter Gospodarske in Obrtne zbornice Slovenije kot soustanoviteljic. S sklepom je v Republiki Sloveniji dozorela zamisel, da PSI potrebuje lastno institucijo, ki bo skrbela za nadaljnji razvoj in strokovne rešitve na tem področju.

Naloge CPI so bile razvoj sodobnih izobraževalnih programov nižjega, srednjega poklicnega ter srednjega in višjega strokovnega izobraževanja, analiza delovnih procesov in profila poklicev, povezovanje šol z delodajalci med izobraževanjem, vzpostavitev sistema za preverjanje in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij zunaj formalnega šolskega sistema ter vodenje evidenc programov poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Na CPI so se srečevali, povezovali in usklajevali interesi države in socialnih partnerjev z namenom krepitev sistema PSI, v sklopu katerega bi vsakemu posamezniku omogočili sodoben strokovni, osebni in socialni razvoj.

1996–1998

Projekt Phare

Razvoj CPI je v začetku sovpadel s prvim projektom Phare (1996–1998), ki je zagotovil evropsko pomoč za prenovu PSI. Doseženi rezultati so na sistem vplivali nadaljnjih deset let. Izdelana so bila prva izhodišča za pripravo izobraževalnih programov, ki so usmerjala takratno kurikularno prenovu, in znova smo uvedli dualni sistem, mojstrske in delovodske izpite, višje strokovne šole in poklicne tečaje. S tem smo postavili temelje sodobnega sistema PSI, ki smo ga v prihodnjih letih nadgrajevali.

1998–2000

Projekt Phare MOCCA

Pomembno je bilo tudi obdobje med letoma 1998 in 2000, v katerem smo kot partnerji sodelovali pri projektu Phare MOCCA in razvili certifikatni sistem ter v PSI vpeljali preverjanje kakovosti. Zaključek projekta je prinesel Memorandum o nadaljnjem razvoju poklicnega in strokovnega izobraževanja. Hkrati sta bila na CPI vzpostavljena Nacionalni observatorij in Nacionalna koordinacijska enota programa Leonardo da Vinci, iz katere je pozneje nastala Služba 16 za programe EU, ki se je po osamosvojitvi preimenovala v Center Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPIUS). V tem času se je začelo intenzivno sodelovanje s tujino, ki se je v naslednjih letih še okrepilo in CPI uveljavilo kot vplivno mednarodno institucijo.

2000

Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah

Leta 2000 je bil sprejet Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah, ki povečuje odprtost in demokratičnost poklicnega izobraževanja, saj odraslim omogoča formalno priznavanje poklicnih kompetenc, spretnosti in znanj, ne glede na načine njihove pridobitve in učna okolja, v katerih so bili pridobljeni. Zakonske podlage, visoka raven formalizacije in institucionalizacije delovanja sistema NPK ter kakovost izvajanja postopkov vrednotenja in priznavanja poklicnih kvalifikacij prispevajo k verodostojnosti sistema in s tem k ustvarjanju zaupanja vseh ključnih akterjev, ki v njem prepoznajo svoj interes. Sistem NPK je po 25 letih še vedno dinamičen, saj se hitro odziva na potrebe trga dela, in kakovosten, ker na CPI spremljamo, razvijamo in nadgrajujemo prakse vrednotenja in priznavanja NPK. Skrbno in strokovno delo pri razvoju teh praks bomo na CPI nadaljevali tudi v prihodnosti. Tako bomo prispevali h krepitvi zaupanja v vrednost znanj, ki so pridobljena zunaj šolskega sistema, h krepitvi zaupanja v sistem, ki omogoča verifikacijo takšnih znanj, ter k povečanju zaupanja podjetij in družbe na splošno v verodostojnost podeljenih certifikatov o NPK. Vse to pa so značilnosti izobraževalnega sistema prihodnosti.

2001

Izhodišča za pripravo izobraževalnih programov

Pripravljena izhodišča so prinesla velike spremembe pri pripravi programov, in sicer uvedbo koncepta modularizacije, odprtega kurikula, kompetenčnega pristopa, izenačitev izobražbenega standarda za šolsko in dualno obliko izobraževanja ter uvedbo poklicnih standardov kot podlage za pripravo izobraževalnih programov.

2004

Vzpostavitev nacionalne koordinacijske točke ReferNet

Leta 2002 je bila ustanovljena mreža ReferNet (Reference Network), ki se ji je Slovenija pridružila leta 2004. Prek mreže ReferNet Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop) zbira informacije o nacionalnih sistemih in politikah poklicnega izobraževanja v državah članicah EU ter na Islandiji in Norveškem. Koordinacijska točka ReferNet v Sloveniji od takrat deluje v okviru CPI. ReferNet Slovenija tesno sodeluje z različnimi institucijami, kot so Urad za makroekonomske analize in razvoj (UMAR), Andragoški center Republike Slovenije (ACS), Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje (ZRSZ), MDDSZ in MVI. S svojim delom pripomore k uresničevanju ključnih ciljev Cedefopa, kar vključuje analizo strategij poklicnega izobraževanja, spodbujanje vseživljenjskega učenja, prepoznavanje potreb trga dela ter razumevanje kvalifikacij v evropskem prostoru.

2004-2010

Prenova poklicnega in strokovnega izobraževanja

Od leta 2004 do leta 2010 je potekala intenzivna programska prenova, pri kateri so poleg CPI sodelovali tudi konzorciji šol in delodajalci. Leta 2004 je bil sprejet Zakon o višjem strokovnem izobraževanju, leta 2006 pa nov Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju. Oba sta uvedla nekaj bistvenih sistemskih in programskih novosti, ki so bile upoštevane pri oblikovanju novih izhodišč, na katerih je temeljila priprava programov PSI. Razviti so bili kompetenčno naravnani, modularno zgrajeni programi, ki so šoli in posamezniku omogočili izbirnost. Kot obvezni del vseh izobraževalnih programov sta bila uvedena praktično usposabljanje z delom in odprti del kurikula, ki je namenjen skladitvi šole s potrebami lokalnega okolja in delodajalcev. Izvajali so se sistematično izobraževanje oziroma usposabljanje učiteljev in drugih izobraževalcev za uvajanje novih programov ter temeljito spremljanje in evalvacija uvajanja novih programov.

Uvedba nove generacije programov je dodobra spremenila programsko ponudbo, ki je nastala na podlagi poklicnih standardov z jasno definiranimi učnimi izidi. Sledili so projekti za ugotavljanje potreb delodajalcev ter pripravo novih poklicnih standardov, izdelavo učnih gradiv, ugotavljanje in zagotavljanje sistema kakovosti, informiranje in svetovanje, preprečevanje šolske neuspešnosti in drugi.

2005

Vzpostavitev nacionalnega centra Europass

Za izboljšanje preglednosti in primerljivosti kvalifikacij ter spodbujanja mobilnosti v Sloveniji je bil pred dvajsetimi leti ustanovljen Nacionalni center Europass (NEC). Od takrat je ključno orodje za predstavitev znanj in spretnosti. Največjo prepoznavnost je dosegel z Europass življenjepisom, ki si ga je v prvih desetih letih samo v Sloveniji ustvarilo in preneslo več kot milijon uporabnikov. CPI kot nacionalna koordinacijska točka pobudi Europass omogoča stabilno in kakovostno izvajanje ter razvoj storitev v Sloveniji. V okviru razvoja pobude Europass se je še posebej dobro razvila Priloga k spričevalu, standardizirani evropski dokument, vezan na opravljeno izobraževanje na ravni poklicnega in strokovnega izobraževanja. Prilogo k spričevalu v slovenskem in angleškem jeziku danes prejme vsak dijak poklicnih in strokovnih šol, saj je njena izdaja od leta 2018 obvezna na podlagi Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju.

NEC tesno sodeluje z različnimi deležniki na področju izobraževanja, zaposlovanja in kariernega svetovanja ter skrbi za ustrezno uporabo in razvoj storitev, CPI pa prek pobude Europass uresničuje cilje vseživljenjskega učenja in podpira uspešno delovanje trga dela v Sloveniji in Evropi.

2008

Vključitev Slovenije v organizacijo WorldSkills Europe

Organizacija WorldSkills Slovenia, ki deluje v okviru CPI, si s pripravo tekmovanj v poklicnih spretnostih prizadeva za povečanje ugleda PSI v Sloveniji. WorldSkills Slovenia je članica mednarodne organizacije WorldSkills Europe od leta 2008. Nacionalna tekmovanja SloveniaSkills potekajo na dve leti. Nabor panog, v katerih tekmujejo mladi udeleženci, stalno razširjamo, povečuje pa se tudi število mladih, ki na tekmovanju sodelujejo. Zmagovalke in zmagovalci SloveniaSkills dobijo priložnost za udeležbo na evropskem tekmovanju EuroSkills, ki prav tako poteka vsaki dve leti. Sodelovanje na EuroSkills prispeva k večji prepoznavnosti in promociji PSI, spodbuja razvoj vrhunskih spretnosti med mladimi, omogoča izmenjavo znanj in izkušenj na mednarodni ravni ter krepi povezave med izobraževanjem in trgom dela.

Promocija poklicnega in strokovnega izobraževanja

Na CPI smo promocijo poklicev že zgodaj prepoznali kot ključ do večje prepoznavnosti in ugleda PSI. Naš cilj je povečati privlačnost teh izobraževalnih poti ter okrepiti sodelovanje med šolami, podjetji in mladimi strokovnjaki. Promociji se aktivno posvečamo od leta 2008, ko smo začeli razvijati celovit pristop k ozaveščanju. Med osrednjimi orodji je spletna stran Mojaizbira.si, ki na enem mestu ponuja zanesljive in pregledne informacije o poklicih, šolah in možnostih izobraževalne poti. Razvili smo tudi Poklicne kartice, s katerimi mladi na interaktiven način spoznavajo različne poklice. Izdali smo več priročnikov, v sodelovanju z delodajalci organizirali potujočo razstavo po osnovnih šolah, sodelovali pri sejamskih predstavitev poklicev ter spodbujali obiske mladih v podjetjih. Ključen del naših dejavnosti so tudi tekmovanja SloveniaSkills in vključevanje v mrežo WorldSkills, kjer mladi pridobivajo neprecenljive izkušnje in mednarodno prepoznavnost. Naša promocija ni kampanja, temveč dolgoročno poslanstvo – s sodobnimi orodji in sodelovanjem gradimo prihodnost, v kateri bo vsaka spretnost cenjena, vsak poklic spoštovan in vsak mlad strokovnjak slišan.

Od leta 2008 smo za promocijo PSI izvedli vrsto uspešnih projektov, večinoma financiranih z evropskimi sredstvi, na primer iz Evropskega socialnega sklada ter Načrta za okrevanje in odpornost. Trenutno uspešno izpolnjujemo zadane cilje pri projektu Spodbujanje odličnosti v poklicnem in strokovnem izobraževanju ter promocijske aktivnosti.

2009–2015

Razvoj slovenskega ogrodja kvalifikacij (SOK) in umestitev v evropsko ogrodje kvalifikacij (EOK)

Slovensko ogrodje kvalifikacij (SOK) je bilo vzpostavljeno kot nacionalni sistem za razvrščanje kvalifikacij glede na raven zahtevnosti s ciljem izboljšanja preglednosti in primerljivosti izobraževalnih dosežkov. SOK

je povezan z evropskim ogrodjem kvalifikacij (EOK) in omogoča lažje priznavanje kvalifikacij v mednarodnem prostoru. V okviru CPI od leta 2009 deluje nacionalna koordinacijska točka za EOK (NKT SOK-EOK), ki zagotavlja strokovno podporo pri razvoju in nadgradnji sistema. V letu 2015 je stopil v veljavo Zakon o slovenskem ogrodju kvalifikacij, ki je pravno formaliziral delovanje točke in SOK ter določil ključne elemente ter postopke za vključevanje kvalifikacij v ogrodje kvalifikacij. SOK prispeva k boljšemu usklajevanju izobraževanja s potrebami trga dela, spodbuja vseživljenjsko učenje ter je ključnega pomena za izboljšanje dostopnosti in razumljivosti kvalifikacij v Sloveniji in Evropi.

2012

Ustanovitev prvih državnih predmetnih komisij za poklicno maturo

Zakon o maturi iz leta 2003 je prinesel sistematično ureditev zaključka izobraževanja s poklicno in splošno maturo. Poklicna matura se je začela izvajati z namenom poenotenja in standardizacije izobraževalnih programov v Sloveniji, kar je bilo ključno za zagotavljanje kakovosti izobraževanja in povečanje zaposljivosti mladih. CPI je leta 2012 odigral zelo pomembno vlogo pri ustanovitvi prvih dveh državnih predmetnih komisij za pisni del izpita iz drugega predmeta poklicne mature, in sicer iz zdravstvene nege in iz vzgoje predšolskega otroka. S koordiniranjem vsebinskih usklajevanj med strokovnimi moduli, iz katerih se ocenjujejo temeljne poklicne kompetence, predhodno pripravo izpitnih gradiv in poskusno skupno izvedbo pisnega izpita smo zagotovili ključno podlago za njihovo delovanje.

2015

Vzpostavitev nacionalne referenčne točke za kakovost poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja v Sloveniji NRP EQAVET

Evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja (EQAVET) je evropska mreža za zagotavljanje kakovosti v poklicnem in strokovnem izobraževanju ter usposabljanju (PSIU), ki povezuje države članice EU ter spodbuja razvoj skupnih pristopov in orodij za izboljševanje kakovosti sistemov PSIU. Nacionalna točka deluje kot povezovalni člen med evropskimi politikami in nacionalnimi pobudami za razvoj kakovosti izobraževanja. Pri uvajanju sistematičnih pristopov k spremljanju in izboljševanju kakovosti storitev ter profesionalnemu razvoju v skladu s sodobnimi trendi na področju izobraževanja podpira izvajalce PSIU, pri čemer sodeluje s ključnimi deležniki na nacionalni in evropski ravni ter prispeva k izmenjavi dobrih praks znotraj evropske mreže EQAVET. Njeno delovanje prispeva k večji preglednosti in primerljivosti PSIU s sistemi držav članic EU ter podpira doseganje med ključnimi deležniki dogovorjenih

nacionalnih in evropskih standardov kakovosti tega dela izobraževalnega sistema v Sloveniji.

2016–2022

Dvig kakovosti sistema vrednotenja neformalno in priložnostno pridobljenih znanj

V sklopu projekta Dvig kakovosti sistema vrednotenja neformalno in priložnostno pridobljenih znanj, ki smo ga izvajali med letoma 2016 in 2022, smo z različnimi aktivnostmi vzpostavljali sistem rednega spremljanja in uvajanja izboljšav v sistem NPK.

Na podlagi evalvacijskih poročil spremljanja različnih deležnikov, vključenih v postopke preverjanja in potrjevanja NPK, ki smo jih izvajali v petih zaporednih letih – od leta 2012 do leta 2016 – smo pripravili končno evalvacijsko poročilo o postopkih ugotavljanja in potrjevanja NPK. V spremljavah, ki smo jih izvajali na posameznih strokovnih področjih, smo identificirali pomanjkljivosti v sistemu in predlagali izboljšave, ki so bile realizirane v spremembi pravilnika, ki ureja postopke preverjanja in potrjevanja NPK.

V letu 2016 smo se posebej osredotočili na spremljanje kandidatov v postopku pridobivanja certifikata NPK in po šestih mesecih od pridobitve certifikata. V spremljavi smo pridobili dragocene podatke o razlogih za pridobitev certifikata in o spremembah v kariernem razvoju odraslih, ki pridobijo certifikat NPK.

Spremljava uporabnosti obrazca za vrednotenje dokazil v osebni zbirni mapi, med katero smo opravili intervjuje s člani komisij, organizirali dve fokusni skupini s člani komisij in testno preskusili prenovljen obrazec na treh različnih NPK, se je zaključila s prenovljenim obrazcem, ki se obvezno uporablja od januarja 2024.

V okviru projekta smo izdali štiriindvajset publikacij (v tiskani in elektronski obliki), ki na enem mestu pregledno in celovito predstavljajo nabor kvalifikacij znotraj posameznega strokovnega področja. Publikacije so namenjene različnim skupinam deležnikov, ki so na različne načine povezani z izbranimi področji: delodajalcem, zbornicam, sindikatom, izobraževalnim ustanovam, strokovnim institucijam, predstavnikom ministrstev in seveda tudi širši zainteresirani javnosti.

2016–2021

Prenova poklicnega in strokovnega izobraževanja

Razvojne aktivnosti so v tem obdobju v veliki meri potekale v okviru projekta prenove poklicnega in strokovnega izobraževanja, s katerim smo želeli podpreti boljšo praktično usposobljenost udeležencev na trgu dela, odpraviti neskladje med doseženimi poklicnimi kompetencami posameznika in potrebami delodajalcev ter zagotoviti hitrejšo prehodnost udeležencev izobraževanja v sfero dela.

Poudarek je bil na razvoju in pilotni vpeljavi dveh modelov praktičnega usposabljanja z delom (PUD), vajeniške in šolske oblike izobraževanja, ki sta nastala v tesnem sodelovanju s socialnimi partnerji in podjetji. Ključno za ponovno uvedbo in izvajanje vajeništva je bilo sprejetje Zakona o vajeništvu (2017). V podporo uvajanju vajeniške oblike izobraževanja smo razvili vrsto strokovnih rešitev na področjih, kot so načrtovanje in udejanjanje izvedbenega kurikula, organizacija PUD v podjetjih, preverjanje in ocenjevanje znanja, zaključevanje izobraževanja ter sodelovanja med šolo in delodajalci pri izvajanju praktičnega usposabljanja.

Vzporedno z vajeniško obliko izobraževanja smo razvili in preizkusili model individualizacije v šolski obliki izobraževanja. Aktivnosti so zajemale poglobljeno analizo začetnega stanja, zasnovo modela in njegovo pilotiranje ter pripravo priročnika in videoposnetkov s primeri iz prakse ter različnih didaktičnih gradiv.

Leta 2016 so bila prenovljena Izhodišča za pripravo programov nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja ter programov srednjega strokovnega izobraževanja ter Izhodišča za pripravo višješolskih študijskih programov. V petletnem obdobju smo prenovili ali na novo razvili osemintrideset izobraževalnih programov srednjega poklicnega izobraževanja, tako da se lahko izvajajo tako v šolski kot v vajeniški obliki. Vzpostavili smo tudi centralni register učnih mest (CRUM). V usposabljanja za izvajanje obeh modelov smo vključili več kot tisoč strokovnih delavcev iz šol, zbornic, javnih zavodov in sindikatov.

2017–2022

Razvoj programov za izpopolnjevanje za nadaljnje poklicno in strokovno izobraževanje

Razvoj programov za izpopolnjevanje za nadaljnje poklicno izobraževanje in usposabljanje, ki je potekal v okviru projekta Evropskega socialnega sklada (ESS), je bil namenjen razvoju novih oblik javno veljavnih programov usposabljanja in izpopolnjevanja (programov PUI) z namenom dopolnitve že uveljavljene oblike nadaljnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter obogatitve njegove ponudbe. V ospredju priprave novih programov je bilo sledenje potrebam po konkretnih delovnih mestih, predvsem v manjših in srednje velikih podjetjih. Posamezniki z že doseženo srednjo poklicno ali strokovno izobrazbo ali višješolsko strokovno izobrazbo lahko zdaj z omenjenimi programi izpopolnjujejo, dopolnjujejo, posodablajo ali poglobljajo svoje poklicne spretnosti in znanja na isti stopnji izobrazbe, s čimer se zmanjša razkorak med usposobljenostjo diplomantov poklicnih in strokovnih šol ter zahtevami trga dela. Z izboljšanjem praktične usposobljenosti zaposlenih oziroma oseb na trgu dela prispevamo tudi k večji konkurenčnosti podjetij in s tem slovenskega gospodarstva. V času trajanja projekta smo razvili metodologijo in pripravili dvajset pilotnih programov PUI.

2019

Umestitev aktivnega državljanstva v programe srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja

Na podlagi evropskih in nacionalnih smernic smo v vse programe nižjega in srednjega poklicnega ter srednjega strokovnega izobraževanja umestili vsebine aktivnega državljanstva. Skladno z dopoljnimi Izhodišči za pripravo programov nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja ter programov srednjega strokovnega izobraževanja smo ga vključili v predmetnik kot samostojen sklop v okviru drugih oblik vzgojno-izobraževalnega dela.

2019–2024

Širitev eksternosti pri izvajanju drugega predmeta poklicne mature

Med letoma 2019 in 2021 smo sodelovali pri vzpostavljanju in uvajanju desetih novih državnih predmetnih komisij za poklicno maturo, in sicer za predmete Elektrotehnika, Gastronomija in turistične storitve, Gastronomija in turizem s podjetništvom, Kozmetika, Mehatronika, Računalništvo, Farmacija, Gospodarstvo, Logistika, Strojništvo ter Medijska in grafična tehnologija.

Leta 2023 je Državna komisija za poklicno maturo za izobraževalne programe, ki se izvajajo na vsaj štirih šolah in kjer je v zaključnem letniku vsaj petinsedemdeset dijakov, določila eksterno pripravo pisnega izpita pri drugem predmetu poklicne mature. Tako je bilo v letih 2023 in 2024 vzpostavljenih še deset novih državnih predmetnih komisij (skupno že dvaindvajset): za Graditev objektov, Kemija, Naravovarstvo, Veterinarstvo, Živilstvo in prehrano, Frizerstvo, Oblikovanje v aranžerstvu, Avtomehatroniko, Kmetijstvo ter Zasebno varovanje.

Svetovalci CPI so odigrali zelo pomembno vlogo pri koordiniranju vsebinskih usklajevanj med strokovnimi moduli maturitetnih predmetov, pripravi mrežnih načrtov za drugi predmet poklicne mature in usklajevanju pisnega izpita s predmetnim izpitnim katalogom za poklicno maturo.

2021–2024

Kombinirano izobraževanje v poklicnem in strokovnem izobraževanju

PSI se srečuje z zahtevami spreminjajočega se načina proizvodnje in dela, vse večjimi pričakovanji mladih ter z digitalno tehnologijo prežeto družbo. Pomemben vpliv na spremembe je imela tudi pandemija COVID-19, ki nas je soočila z zahtevami spletnega dela in učenja na daljavo. S projektom Kombinirano izobraževanje v poklicnem in stro-

kovnem izobraževanju (KIPSI) smo razvili, pilotno preizkusili in evalvirali vključitev izobraževanja v spletnem okolju v redni del pouka na poklicnih in strokovnih šolah. S pripravljenim priročnikom, spletnim tečajem za učitelje, različnim digitalnim učnim gradivom in učnimi igrami smo šolam ponudili strategije in smernice za uvajanje kombiniranega izobraževanja.

2022–2023

Uresničevanje podnebnih ciljev in vsebin v poklicnem in strokovnem izobraževanju

Za sistematično vključevanje kompetenc, ki prispevajo k uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja in podnebnih ciljev, smo v okviru projektov Podnebni cilji in vsebine v vzgoji in izobraževanju ter Care 4 Climate pripravili smernice in strokovne podlage za njihovo vključevanje v poklicne standarde in izobraževalne programe na področju PSI. Strokovne podlage vključujejo vodnik, zbornik in priročnike.

Poleg tega smo razvili celostni program ozaveščanja o podnebnih spremembah v kontekstu vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj, namenjen predvsem vzgojno-izobraževalnim zavodom, ki pa je hkrati uporaben tudi za druge razvojne skupine. Program je operativno izvedljiv in prilagojen različnim ravnam izobraževanja.

2022

Modernizacija poklicnega in strokovnega izobraževanja

Za obdobje med letoma 2022 in 2026 se je Slovenija zavezala ublažitvi gospodarskih in socialnih posledic pandemije COVID-19, in sicer v sklopu nacionalnega programa reform in naložb, imenovanega Načrt za okrevanje in odpornost (NOO). V tem obdobju CPI izvaja projekt Modernizacija srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja vključno z vajeništvom, prenova višješolskih študijskih programov ter vzpostavitev digitalno podprtih učnih mest 2022–2026 s ciljem posodobitve PSI. Aktivnosti projekta podpirajo krepitev kompetenc za digitalni in zeleni prehod ter prilagoditev trgu dela za lažji prehod iz izobraževanja v zaposlitev.

Projekt vključuje pripravo različnih gradiv, študij in evalvacij za potrebe prenove petindvajsetih srednješolskih izobraževalnih programov in šestnajstih višješolskih študijskih programov, kar je njegov osrednji cilj. Priprava programov temelji na prenovljenih Izhodiščih za pripravo programov nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja ter programov srednjega strokovnega izobraževanja (2024) ter Izhodiščih za pripravo višješolskih študijskih programov (2025).

Zaradi zagotovitve kakovostnega izvajanja prenovljenih programov razvijamo model sodobne poklicne pedagogike in didaktike s poudarkom na uporabi inovativnih metod poučevanja, ki podpirajo razvoj tako poklicnih kot ključnih (digitalnih, zelenih in drugih) kompe-

tenc. Razvijamo nove in krepiamo obstoječe modele sodelovanja z delodajalci pri izvajanju izobraževalnih programov, vključno z vaještvo in izvajanjem PUD. Vzpostavili smo digitalno podprto izvajanje procesa načrtovanja, izvajanja in evalvacije praktičnega usposabljanja pri delodajalcu na dveh izbranih področjih ter tako omogočili takojšen prenos informacij med delodajalcem, šolo in dijakom.

2023

Svetovalna dejavnost v izobraževanju odraslih na srednjih poklicnih in strokovnih šolah

Od leta 2023 se še posebej intenzivno ukvarjamo z raziskovanjem in razvojem svetovalne dejavnosti na področju izobraževanja odraslih na srednjih poklicnih in strokovnih šolah. Aktivnosti izvajamo v sodelovanju z ACS. Prvo leto smo opravili analizo stanja na področju izvajanja svetovalne dejavnosti za odrasle v srednješolskem izobraževanju in pripravili priporočila za izboljšanje ugotovljenega stanja, nato pa izpeljali raziskavi, ki nadgrajujeta predhodno delo, ter predstavili možnost ureditve področja z dvema modeloma svetovalne podpore. Dejavnost nadaljujemo, ker stremimo k sistemski umestitvi in razvoju področja.

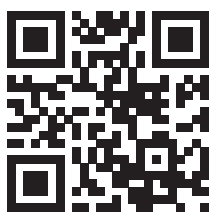

2025

Jubilejno leto poklicnega in strokovnega izobraževanja

- ☞ 30-letnica delovanja Centra Republike Slovenije za poklicno izobraževanje, osrednje nacionalne institucije za razvoj, implementacijo in promocijo poklicnega in strokovnega izobraževanja,
- ☞ 25-letnica sistema nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK), ki pomembno prispeva k uresničevanju ciljev vseživljenjskega učenja,
- ☞ 20-letnica Nacionalnega centra Europass (NEC), podpore mobilnosti, prepoznavnosti in razvoju kariere v Evropi,
- ☞ 10-letnica Zakona o slovenskem ogrodju kvalifikacij (SOK), ki je vzpostavil pravni okvir za delovanje nacionalne kontaktne točke,
- ☞ 10-letnica nacionalne referenčne točke NRP EQAVET, ki deluje kot povezovalni člen med evropskimi politikami in nacionalnimi pobudami za razvoj kakovosti izobraževanja.

www.npk.si

PRILAGAJANJE DINAMIKI TRGA DELA

25 let NPK, 120.000 novih priložnosti

Sistem NPK že 25 let povečuje odprtost in demokratičnost poklicnega izobraževanja, saj odraslim omogoča formalno priznavanje poklicnih kompetenc, spretnosti in znanj, ne glede na načine njihove pridobitve in učna okolja, v katerih so bili pridobljeni.

V kontekstu vseživljenjskega učenja je že dlje časa prisotno spoznanje, da so tradicionalna izobraževalna okolja samo nekatera od številnih in različnih okolij, ki omogočajo izobraževanje in učenje, in da včasih niti niso najpomembnejša. Zato se vse bolj poudarja razvijanje različnih poti, ki omogočajo vrednotenje vsega izobraževanja in učenja, ne glede na načine in učna okolja. V Sloveniji imamo že od leta 2000 razvit sistem NPK, ki omogoča postopek priznavanja in vrednotenja znanj, spretnosti in poklicnih kompetenc, ki jih (predvsem) odrasli pridobivajo z delovnimi izkušnjami in najrazličnejšimi oblikami učenja. Postopek omogoča relativno hitro pridobitev certifikata o NPK, s katerim posameznik dokazuje poklicno usposobljenost na javno veljaven način, kar povečuje zaposljivost in možnosti za razvoj kariere. Poleg ekonomske vrednosti pa NPK ponuja tudi socialno vrednost, saj postane posameznikovo znanje vidno in priznано. Ker se v sistemu NPK poklicne kompetence upoštevajo in priznavajo ne glede na načine njihove pridobitve in učna okolja, v katerih so bile pridobljene, je bistveno, da obstajata zaupanje v sistem, ki omogoča priznavanje tako pridobljenih kompetenc, ter zaupanje v verodostojnost podeljenih certifikatov o NPK. Eden od temeljnih načinov za vzpostavljanje takšnega zaupanja je zagotavljanje kakovosti v postopkih preverjanja in potrjevanja NPK, ki se izvajajo v sistemu NPK.

Vloga CPI pri razvoju podlag za izvajanje postopkov preverjanja in potrjevanja NPK ter pri zagotavljanju kakovosti v sistemu NPK je že od nastanka sistema zakonsko določena in pomembna.

Veliko poklicev, ki se spreminjajo ali se pojavijo na novo, se posamezniki priučijo samostojno na trgu dela, z delom v podjetju in drugimi oblikami učenja. Do danes smo pripravili že veliko število katalogov za NPK, ki posameznikom omogočajo pridobitev certifikata o NPK, tj. uradnega potrdila o njihovi usposobljenosti za te poklice. Pripravljene kataloge periodično posodabljam, z nastankom novih poklicev nastajajo tudi novi, aktualnost katalogov pa je odvisna od potreb na trgu dela. Trenutno je možno pridobiti certifikat za več kot 170 NPK. Zaradi ohranjanja kakovosti in razvoja sistema redno spremljamo delo glavnih nosilcev posameznih nalog v postopkih preverjanja in potrjevanja, in sicer članov komisij za preverjanje in potrjevanje NPK, izvajalcev, svetovalcev in kandidatov za NPK. Rezultati sprem-

*Nacionalna
poklicna
kvalifikacija*

ljav omogočajo dopolnjevanje zakonskih podlag za izvajanje sistema NPK, CPI pa dajejo podlage za izboljšave metodologije in postopka preverjanja in potrjevanja NPK. Določamo in posodabljammo strukturo osebne zbirne mape kot osrednjega pripomočka za vrednotenje kandidatovih delovnih izkušenj in znanj ter redno dopolnjujemo obrazce in navodila za vrednotenje kandidatovih dokazil in zbirne mape. Izvajamo program usposabljanja svetovalcev in smo do danes usposobili 671 svetovalcev, ki pri 115 izvajalcih postopkov preverjanja in potrjevanja NPK svetujejo kandidatom v postopku pridobivanja NPK. S temeljnimi institucijami v sistemu NPK sodelujemo pri usposabljanju članov komisij za preverjanje in potrjevanje NPK ter imamo trenutno 653 usposobljenih članov komisij, ki imajo 1606 aktivnih licenc za preverjanje različnih NPK.

Po zakonu smo zadolženi za delovanje nacionalnega informacijskega središča za poklicne kvalifikacije nrpslo.org, ki je že od vzpostavitve sistema NPK osrednje stičišče vseh informacij in podatkov, ki se potrebujejo za izvajanje postopkov preverjanja in potrjevanja NPK. Na podlagi izkušnje uporabnikov je bil nrpslo.org v letu 2020 deležen obsežne tehnične optimizacije. Da bi ideja sistema NPK lažje našla pot do ljudi, smo leta 2010 pripravili spletno mesto npk.si, ki je vsako leto dobivalo uporabne novosti ter je po tehnični in vsebinski nadgradnji leta 2015 postalo pomemben medij za promocijo in razumevanje sistema NPK. Z vpeljavo samoevalvacijskih vprašalnikov za kandidate in z nadgrajenimi filtri v iskalniku katalogov NPK v letu 2024 je spletno mesto postalo tudi močno orodje v svetovalnem procesu v fazi identifikacije kandidatovih znanj. Spletno mesto ima približno 14.000 novih uporabnikov na leto, kar kaže na interes družbe po priznavanju kvalifikacij, pridobljenih v sistemu dela.

V času, ko izobrazba in šolsko spričevalo ali diploma že skoraj pregovorno ne pomenijo več nujno dokazila o poklicni usposobljenosti posameznika, in ko trg skorajda dnevno kreira potrebe po novih znanjih, novih izkušnjah in novih poklicih, ima sistem NPK večji potencial kot kadar koli prej. Pomen priznavanja neformalnega učenja za potrebe trga dela in za nadaljnje (formalno) izobraževanje odražajo tudi priporočila Sveta Evropske unije o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja, ki državam članicam priporočajo, da v skladu z nacionalnimi okoliščinami in posebnostmi vzpostavijo ureditev potrjevanja neformalnega in priložnostnega učenja. Podatek o 120.000 podeljenih certifikatih o NPK pove, da se uspešno ravnamo po navedenih priporočilih na področju trga dela. To pomeni, da je CPI v tem pogledu naredil pomembno delo. Temu pritrjuje tudi pregled katalogov za NPK po strokovnih področjih. Ta namreč kaže, da se NPK dejansko razvijajo in uporabljajo tam, kjer trg dela zaznava ali napoveduje pomanjkanje človeških virov. To nas napeljuje k spoznanju, da je sistem potrjevanja delovnih izkušenj za pridobitev formalnih listin o poklicni usposobljenosti na trgu dela prepoznan kot ustrezno orodje za urejanje neskladij na trgu dela, odzivnost sistema pa je, v primerjavi z izobraževalnim sistemom veliko hitrejša.

Spremljanje in ugotavljanje potreb po znanjih in spretnostih – razvojne usmeritve

V času intenzivnih tehnoloških, družbenih in okoljskih sprememb postaja stalno spremljanje potreb po znanjih in spretnostih ključno za razvoj kakovostnega in odzivnega sistema izobraževanja in usposabljanja. Brez ažurnih informacij o tem, katere kompetence delodajalci in širša družba dejansko potrebujejo, ni mogoče oblikovati učinkovitih izobraževalnih programov in NPK. Spremljanje omogoča tudi boljše usmerjanje kariernih odločitev ter razvoj sistemov poklicnega svetovanja in vseživljenjskega učenja.

Spreminjanje vsebine poklicev

Na vsebine poklicev vplivajo številni dejavniki:

- ☞ Digitalizacija povečuje pomen znanj s področij umetne inteligence, UI/UX oblikovanja, analitike, avtomatizacije in programiranja ter hkrati ustvarja nova delovna mesta v sektorjih, kjer jih pred desetletjem še ni bilo.
- ☞ Zeleni prehod spodbuja razvoj vsebin, povezanih s trajnostnim ravnanjem, krožnim gospodarstvom in energetske učinkovitostjo, kar se vse bolj kaže v zahtevah delodajalcev po »zelenih spretnostih«.
- ☞ Interdisciplinarnost povezuje različna strokovna področja (npr. kmetijstvo in turizem, oblikovanje in informacijska tehnologija), s čimer nastajajo nova delovna mesta zunaj tradicionalnih sektorjev, pogosto v t. i. presečnih poklicih.
- ☞ Mehke veščine – komunikacija, timsko delo, prilagodljivost, podjetniško razmišljanje ter digitalna in finančna pismenost – postajajo ključne sestavine skoraj vseh poklicev, ne glede na panogo.

Metode spremljanja – povezovanje kvalitativnih in kvantitativnih pristopov

V okviru razvojne naloge smo leta 2024 izvedli poglobljeno analizo potreb po znanjih in spretnostih na področjih oblikovanja in kmetijstva. Uporabljen je bil kombiniran pristop, ki je združeval:

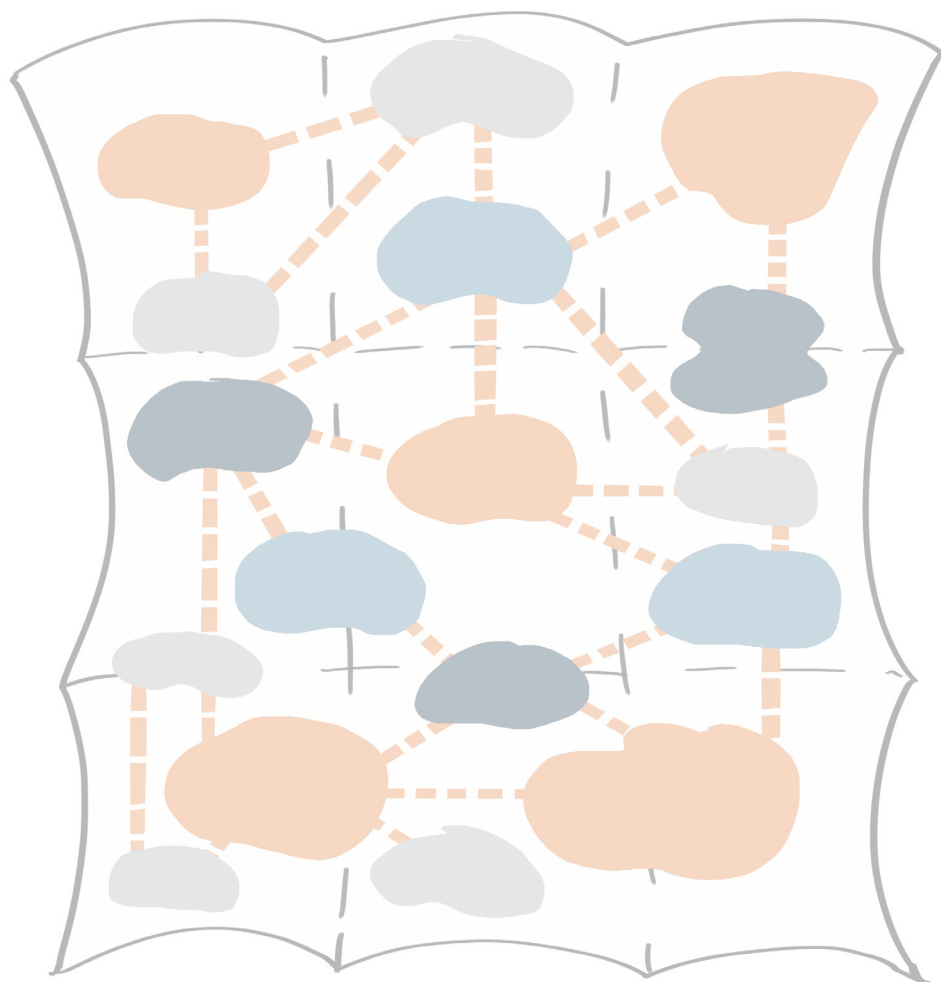
- ☞ kvalitativne metode (raziskave na podlagi dokumentov, intervjuji, fokusne skupine) ter
- ☞ kvantitativno analizo zaposlitvenih oglasov, delovnih mest, tipov zaposlitve, podjetij in izobrazbenih zahtev.

Analiza zaposlitvenih oglasov se je izkazala kot izjemno dragocen vir aktualnih informacij, saj ponuja neposreden vpogled v pričakovanja delodajalcev in omogoča prepoznavanje nastajajočih potreb po spretnostih, ki se pojavljajo v oglasih, pa jih še ni v obstoječih standardih.

Razvoj metodologije v smeri večje prožnosti

Dinamika trga dela nas usmerja v pripravo metodologije za poklicne standarde, ki bo omogočila večjo prožnost pri pripravi in posodabljanju izobraževalnih programov in NPK, lažjo in hitrejšo uskladitev poklicnih standardov s potrebami trga dela ter sistemsko podporo za kontinuirano posodabljanje kompetenčnih zahtev. Cilj je vzpostaviti dinamičen sistem, ki ne bo več le odziven, temveč tudi proaktiven – sposoben sprotnega vključevanja deležnikov, učinkovitega izkoriščanja podatkovnih virov ter odpiranja prostora za nove vsebine in profile.

CPI bo tudi v prihodnje igral osrednjo vlogo pri razvoju sistema kvalifikacij. S posodobljeno metodologijo razvoja poklicnih standardov ne želimo le slediti spremembam, temveč tudi soustvarjati dinamično okolje, v katerem bodo kvalifikacije v službi trajnostne rasti, družbene odpornosti in inovacij.

POKLICNO IN STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE — ODZIV IZOBRAŽEVANJA NA TRG DELA IN DRUŽBENE SPREMEMBE

Programi srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja — izobraževanje za prihodnost

PSI mora zagotavljati hitro prilagajanje dinamičnim spremembam na trgu dela in hkrati uravnoteženo pridobivanje tako poklicnih kot ključnih kompetenc.

Na CPI zastavljeni cilj uresničujemo z izvajanjem raziskav in evalvacij ter razvojnih aktivnosti, ki so usmerjene v razvoj novih oziroma posodobitev obstoječih izobraževalnih in študijskih programov. V sodelovanju s socialnimi partnerji razvijamo strateške dokumente na področju PSI ter pripravljamo potrebne metodološke podlage za pripravo in izvedbo programov PSI, da ti zagotavljajo uravnoteženo razmerje med poklicnimi in ključnimi kompetencami s poudarkom na digitalnih, trajnostnih in drugih, ki dajejo dobro podlago za zaposljivost, vseživljenjsko učenje, socialno vključenost, aktivno državljanstvo in osebni razvoj.

Leta 2016 smo na podlagi opravljene analize in pripravljene metodologije prenovili vse programe PSI, ki se izvajajo v slovenskem učnem jeziku na narodno mešanem območju v slovenski Istri, tako da smo v splošni del programa vključili poučevanje italijanščine kot jezika okolja v obsegu 2 ur na teden. Za izvajanje v slovenskem učnem jeziku na narodno mešanem območju v slovenski Istri smo leta 2022 na novo prilagodili program Slaščičar (SI).

V letih 2017–2021 smo na podlagi prenovljenih Izhodišč za pripravo programov nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja ter programov srednjega strokov-

nega izobraževanja (2016), v katerih se je natančneje opredelilo načrtovanje in izvajanje programov SPI v vajeniški obliki, prenovili osemintrideset izobraževalnih programov, tako da se lahko izvajajo tudi v tej obliki.

Leta 2019 smo v vse programe SPI in SSI (skupno 124 programov) v skladu z evropskimi in nacionalnimi usmeritvami uvedli aktivno državljanstvo, ki smo ga kot samostojen element predmetnika skladno z določitvijo v dopolnjenih Izhodiščih za pripravo programov nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja ter programov srednjega strokovnega izobraževanja vključili med druge oblike vzgojno-izobraževalnega dela.

Istega leta smo na podlagi opravljene analize in pripravljene metodologije prenovili tudi vse programe PSI, ki se izvajajo dvojezično v slovenskem in madžarskem učnem jeziku na narodno mešanem območju v Prekmurju. S prenovo smo programe v strokovnem delu po obsegu in vsebini uskladili s programi, ki se izvajajo brez prilagoditev. Za potrebe dvojezičnega izvajanja smo leta 2021 na novo prilagodili programe Pomočnik v biotehniki in oskrbi (DV), Pomočnik v tehnoloških procesih (DV) in Frizer (DV).

V okviru razvojnega projekta Modernizacija srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja vključno z vajeništvom, prenova višješolskih študijskih

programov ter vzpostavitev digitalno podprtih učnih mest (2022–2026), ki se izvaja v sklopu nacionalnega programa reform in naložb NOO, smo pripravili različna strokovna gradiva, študije in evalvacije za potrebe prenove petindvajsetih srednješolskih izobraževalnih programov in šestnajstih višješolskih študijskih programov, kar je temeljni namen in cilj projekta. Poleg vsebinske posodobitve programov z namenom prilagoditve trgu dela in lažjemu prehodu iz izobraževanja v zaposlitev v sklopu projekta poudarjamo tudi pomen sistematičnega vključevanja kompetenc za digitalni in zeleni prehod ter drugih ključnih kompetenc. Podlaga za njihovo pripravo so prenovljena izhodišča za pripravo programov nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja ter programov srednjega strokovnega izobraževanja (2024).

V preteklih letih smo razvili tudi nekaj novih programov, in sicer Strojni mehanik SPI (2015), Metalurški tehnik (2015) in Frizerski tehnik PTI (2021), hkrati pa vsebinsko prenovili številne programe na različnih strokovnih področjih.

Z evropskimi sredstvi smo v okviru projekta Razvoj programov za izpopolnjevanje za nadaljnje poklicno izobraževanje in usposabljanje v letih 2017–2022 kot priložnost za nadaljnje izobraževanje razvili sedem srednješolskih programov za izpopolnjevanje, ki posamezniku omogočajo nadgradnjo, dopolnjevanje, posodabljanje ali poglobljanje poklicnih spretnosti in znanja na isti stopnji izobrazbe.

Bogastvo sodelovanja izvajalcev poklicnega in strokovnega izobraževanja

Podpora izvajalcem programov PSI, ki jo v skladu s svojo vlogo v nacionalnem prostoru izvaja CPI, je po eni strani uokvirjena z visoko stopnjo avtonomije, ki jo imajo šole in delodajalci pri izvedbi, po drugi pa s pedagoško in didaktično zahtevnimi cilji izobraževanja. Zadnje terjajo gospodarstvo in druga delovna okolja, predvsem na podlagi poklicnih in ključnih kompetenc, hkrati pa se v ciljih programov izraža tudi družbeno pričakovanje, da udeleženci s PSI pridobijo stopnjo izobrazbe in opolnomočenost za osebno zrelo in družbeno odgovorno življenje.

CPI se v sodelovanju predvsem z domačimi, pa tudi tujimi strokovnjaki in raziskovalci PSI trudi podpirati izvajalce izobraževanja tako, da skrbi za sodobne, strokovno in metodološko kakovostne javnoveljavne izobraževalne in višješolske študijske programe PSI. Pri tem podpira celoten proces, od priprave strokovnih podlag za snovanje programov do programov samih, pa tudi pripravo strokovne literature, ki usmerja razumevanje razvoja PSI na različnih ravneh, v veliki meri pa tudi na ravni izvedbe.

Na CPI se zavedamo, da je izvajanje programov PSI odgovorna naloga, ki jo kalijo pričakovanja zelo različnih deležnikov, zato se skrbno posvečamo izvajanju različnih oblik sodelovanja z izvajalci PSI s ciljem podpore izvedbeni ravni; CPI predvsem igra svetovalno vlogo na posameznih programskih področjih, poleg tega pa se ukvarja tudi z vodenjem razvoja prečnih vsebin, ki so pomembne za izvajalce, ne glede na vrsto programov, ki jih izvajajo.

Zelo pomembno je koordiniranje mreže študijskih skupin strokovnih delavcev v PSI, kjer se srečujemo koordinatorji razvoja na nacionalni ravni in strokovnjaki izvajalci strokovnega dela programov PSI. Svetovalci za kurikulum imamo nalogo spodbujati izmenjave izkušenj in dobrih praks med strokovnimi delavci v PSI, hkrati pa jim ponujamo kolegialno podporo pri odzivanju na izzive njihovega dela in podpiramo izvajanje strokovnih usposabljanj v sodelovanju z zelo raznoliko paleto zunanjih sodelavcev – s strokovnjaki poklicnih in strokovnih področij ter strokovnjaki na pedagoškem in didaktičnem področju.

Zaradi strukturnih značilnosti PSI so kot pomembnejša prečna področja podpore prepoznani: načrtovanje in izvajanje kompetenčno naravnane izobraževanja, izvedbeni kurikulum, odprti kurikulum, praktično izobraževanje in vajeniška oblika izobraževanja, zaključevanje izobraževanja, šolska tekmovanja, indi-

vidualizacija pouka, vključujoče PSI, učna gradiva, ključne kompetence, profesionalno učenje strokovnih in vodstvenih delavcev in podobno. Zelo pomembna so tudi partnerska sodelovanja pri razvojnih projektih, še posebej bogat vir preizkušanja vizionarskih izvedbenih pristopov pa so mednarodna sodelovanja.

Čeprav so predstavljene dejavnosti CPI nesporno pomemben dejavnik razvoja PSI tudi na izvedbeni ravni, pa je v skladu z vizijo razvoja kompetenčno naravnane poklicnega in strokovnega izobraževanja treba posebej poudariti naslednje: pripravljenost za sodelovalno učenje, ki jo šole vztrajno izkazujejo na vseh naših srečanjih, nas navdaja s samozavestjo, da je pred nami desetletje strokovnih in razvojnih presežkov.

Ponovna uvedba vajeništva

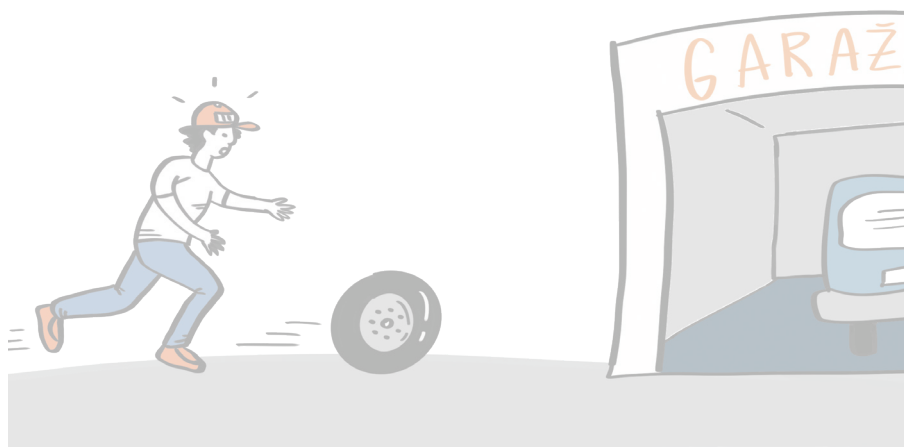
Kaj je pokazalo
poskusno izvajanje
vajeništva?

Vajeništvo je v Sloveniji izvedbena oblika SPI. Pomemben del (polovico časa) poteka pod okriljem delodajalca, kar dijakom omogoča tesnejše povezovanje s trgom dela in pridobivanje kompetenc v realnem delovnem okolju. Model temelji na načelu delitve odgovornosti med šolo in delodajalcem – ob podpori zbornic – njegov namen pa je povečanje zaposljivosti mladih in zagotavljanje kadrovskih potreb gospodarstva.

Uvajanje vajeništva se je v Sloveniji leta 2017 začelo kot pilotni projekt, ki je sledil dobri praksi iz tujine, predvsem iz nemško govorečih držav. Ključni korak je bilo omogočenje izvedbe vajeniške oblike izobraževanja v naslednjih programih SPI: Mizar, Oblikovalec kovin – orodjar, Kamnosek ter Gastronomske in hotelske storitve. Na CPI smo poskusno izvajanje vajeniške oblike podrobno spremljali in pripravili evalvacijska poročila za vsako šolsko leto posebej. Skupne ugotovitve evalvacij smo predstavili v gradivu Kaj je pokazalo poskusno izvajanje vajeništva. V prihodnjih letih se je nabor izobraževalnih programov, ki jih je mogoče izvajati v vajeniški obliki izobraževanja, razširil na enaindvajset. Na CPI smo v sodelovanju z deležniki pripravili tudi gradiva, ki so v podporo izvajanju vajeništva: Predstavitev vajeniške oblike izobraževanja za mladostnike in starše, Smernice za izvajanje vajeniške oblike izobraževanja za delodajalce, Specifike učenja v podjetjih, Načrt izvajanja vajeništva idr.

Šole v sistemu vajeništva ohranjajo pomembno vlogo nosilca formalnega izobraževalnega procesa. Skrbijo za izvedbo splošnoizobraževalnih predmetov in dela strokovnih modulov ter za povezovanje učenja v šoli in na delovnem mestu. Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS) in Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) imata pomembno koordinacijsko in podporno funkcijo. Njune naloge so informiranje in spodbujanje delodajalcev k vključitvi v sistem, svetovanje glede organizacije usposabljanja ter sodelovanje pri spremljanju kakovosti izvajanja vajeništva. Delodajalci so ključni partnerji v vajeniškem sistemu, saj zagotavljajo delovno okolje za praktično usposabljanje in ga tudi izvajajo. Skupaj z mentorji vajencem omogočajo razvoj kompetenc, ki so neposredno povezane z zahtevami njihovega poklica.

V podporo nadaljnjemu razvoju vajeništva smo na CPI pripravili evalvacijo obstoječega sistema vajeništva, ki obravnava predvsem vprašanje udeležanja socialnega partnerstva kot predpogoja za uspeh vajeništva v Sloveniji.

Poklicna matura kot most med teorijo in prakso

Poklicna matura v Sloveniji je rezultat večdesetletnega razvoja SSI. Pred njeno uvedbo so dijaki srednjih strokovnih šol zaključili šolanje z različnimi oblikami zaključnega izpita, s katerim so se že od šestdesetih let 20. stoletja preverjala predvsem praktična in strokovna znanja. Prelomnica je bilo leto 2003, ko je bil sprejet Zakon o maturi, ki je enotno maturo razdelil na splošno in poklicno. Poklicna matura je s tem postala standardna oblika zaključka izobraževanja, s katero se pridobi srednja strokovna izobrazba.

Temeljna značilnost programov PSI je njihova dvojna vloga: izobraževanje dijakov za neposredno vključevanje na trg dela ali nadaljnje izobraževanje. Uspešno opravljena poklicna matura posamezniku omogoča neposreden vpis v višješolske in visokošolske strokovne programe. Tisti, ki želijo nadaljevati študij na univerzitetni ravni, morajo opraviti dodatni peti predmet splošne mature.

Pri drugem predmetu poklicne mature, ki ga imenujemo temeljni strokovnoteoretični predmet, se z izpeljavo pisnega in ustnega dela izpita ocenjuje doseganje temeljnega strokovnega znanja in razumevanje vsebin določenega poklicnega področja. Izpit zajema temeljne poklicne in ključne kompetence različnih strokovnih modulov znotraj izobraževalnega programa. Kandidati izkazujejo sposobnost analitičnega razmišljanja, povezovanja teorije s prakso in strokovne argumentacije.

Vprašanja oziroma naloge za ustni izpit pri drugem predmetu poklicne mature pripravijo člani strokovnih aktivov posamezne šole, pri čemer CPI spodbuja skupno pripravo izpitne baze vprašanj za posamezni izobraževalni program.

Pisni del drugega predmeta se izvaja na dva načina:

- ☞ Interno, kjer šola samostojno oblikuje, izvaja in ocenjuje izpit skladno s predmetnim izpitnim katalogom, pri čemer ima šola več avtonomije pri oblikovanju izpitnih vsebin in izbiri konkretnih nalog.
- ☞ Eksterno, kjer izpitne naloge v skladu s predmetnim izpitnim katalogom pripravi državna predmetna komisija za poklicno maturo (DPK PM), kar omogoča enotnost in primerljivost na nacionalni ravni.

Od leta 2012, ko sta bili vzpostavljeni prvi državni predmetni komisiji za poklicno maturo, do danes, ko

jih je ustanovljenih že dvaindvajset, imajo svetovalci CPI ključno vlogo pri razvoju in zagotavljanju kakovostne izvedbe poklicne mature v Sloveniji. Njihovo delo zajema usklajevanje vsebinskih povezav med strokovnimi moduli maturitetnih predmetov, koordinacijo priprave mrežnih načrtov in usklajevanje pisnih izpitov s predmetnimi izpitnimi katalogi. Svetovalci CPI so tudi pred uradno ustanovitvijo posameznih državnih predmetnih komisij pomembno prispevali k predhodni pripravi izpitnih gradiv in izvedbi enotnih pisnih izpitov.

Četrty predmet poklicne mature temelji na projektni metodi dela. Kandidat izbere ali predlaga temo, ki mora sovpadati s cilji izobraževalnega programa in predmetnim izpitnim katalogom. Projektno delo zajema pripravo načrta izvedbe, ki vključuje cilje, metode dela in pričakovane rezultate. Izvedba lahko poteka individualno ali v skupini, v različnih okoljih – šolskem, pri delodajalcu ali doma. Končni izdelek oziroma storitev se s projektno dokumentacijo predstavi šolski izpitni komisiji, ta pa oceni strokovnost izvedbe in končne rezultate.

CPI je od uvedbe poklicne mature intenzivno vpet v njeno izvajanje in zagotavljanje kakovosti, in sicer s pripravo strokovnih podlag, aktivnim sodelovanjem v državnih predmetnih komisijah za poklicno maturo, oblikovanjem smernic za načrtovanje in izvedbo četrtega predmeta poklicne mature ter z izvajanjem usposabljanj za podporo učiteljem pri izvajanju drugega in četrtega predmeta poklicne mature. Poklicna matura ima ključno vlogo v oblikovanju karijerne poti vsakega posameznika. Omogoča kakovostno in strukturirano ocenjevanje znanja ter odpira možnosti za poklicni razvoj ali nadaljnje izobraževanje. Z jasno opredeljenimi pogoji, strukturiranim sistemom ter prilagoditvijo na specifične zahteve različnih izobraževalnih programov zagotavlja kakovostno ocenjevanje kompetenc dijakov, ki s pridobljenim znanjem vstopajo na trg dela ali v akademsko okolje.

Višje strokovno izobraževanje — praktično naravnan študij

Programi višjega strokovnega izobraževanja so del ponudbe terciarnega izobraževanja v Sloveniji. Gre za terciarno izobraževanje pred visokošolskim izobraževanjem, v katero se vpisujejo kandidati z opravljeno poklicno ali splošno maturo. V evropskem prostoru sodijo ti programi v višješolsko izobraževanje – kratki cikel («short-cycle higher education») in so na ravni 5 evropskega ogrodja kvalifikacij in na ravni 6 slovenskega ogrodja kvalifikacij.

Pomemben mejnik v zadnjem desetletju razvoja višjega strokovnega izobraževanja so bila Izhodišča za pripravo višješolskih študijskih programov (2016). Dokument je prinesel večjo fleksibilnost v zasnovi programov, saj je jasneje opredelil vlogo odprtega kurikula in njegovo umeščanje v programe. Gre za del predmetnika programov višjega strokovnega izobraževanja, ki ni določen na nacionalni ravni. Oblikuje ga šola na podlagi potreb podjetij v lokalnem okolju oziroma regiji, razvojnih trendov, interesov študentov in možnosti šole.

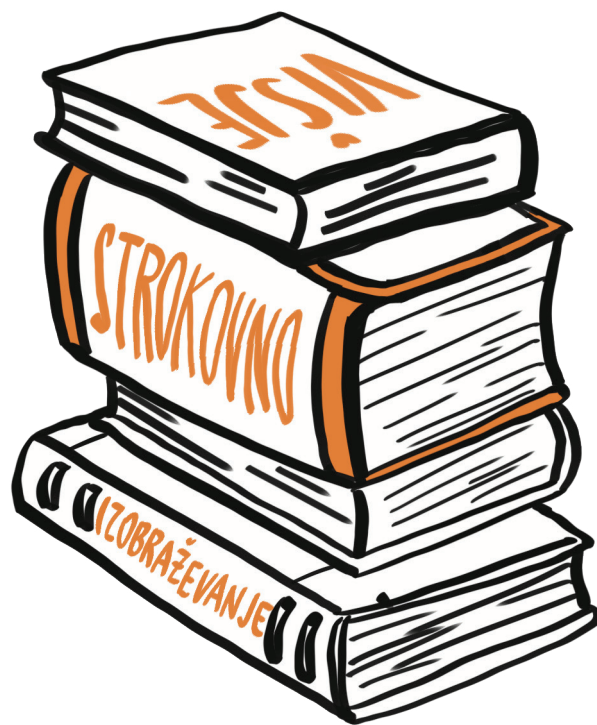
Izhodišča iz leta 2016 so opredelila tudi študijske programe za izpopolnjevanje višjega strokovnega izobraževanja. Gre za programe, ki ponujajo javno veljavno kvalifikacijo in so namenjeni izpopolnjevanju, dopolnjevanju, posodabljanju ali poglobljanju poklicnih kompetenc absolventov višjih strokovnih šol. V okviru projekta ESS Razvoj programov za izpopolnjevanje za nadaljnje poklicno izobraževanje in usposabljanje v letih 2017–2022 smo na CPI razvili prvih trinajst višješolskih programov izpopolnjevanja, še enega pa po zaključku projekta. Izkušnje, ki so nam jih programi prinesli, so pokazale potrebo po ponovnem razmisleku o nekaterih sistemskih ureditvah, ki bodo takšne programe še dodatno spodbudile.

V letošnjem letu prenovljena Izhodišča za pripravo višješolskih študijskih programov ohranjajo kompetenčni pristop, modularno strukturo programov, izbirni del programov in odprti kurikulum ter še bolj poudarjajo povezovanje šol s podjetji in pomen ključnih kompetenc za celostno poklicno usposobljenost, ki vključuje tudi zmožnost delovanja v sodobni, dinamični družbi. Prenovljena izhodišča so podlaga za prenovo šestnajstih višješolskih študijskih programov, ki trenutno poteka in jo vodi CPI.

Prednost višjega strokovnega izobraževanja sta praktično naravnan študij in sodelovanje s podjetji pri izvedbi, saj je 400 ur namenjenih praktičnemu izobraževanju pri delodajalcu. Praktičnost študija na višjih

strokovnih šolah podpira tudi modularna struktura programov, saj se v posameznem modulu povezujejo različne vrste znanja in kompetenc, ki združujejo teoretično izobraževanje s prakso. Praktični naravnosti študija so naklonjene tako šole kot študenti.

V višje strokovno izobraževanje se je po podatkih SURS in Višješolske prijavnice službe v zadnjih dveh študijskih letih vpisala slaba četrtina (dobrih 24 odstotkov) vseh novincev v terciarnem izobraževanju. V istem obdobju je bilo izmed vseh študentov slabih 12 odstotkov vpisanih na višje strokovne šole. Delež vpisanih študentov kaže, da višje strokovno izobraževanje ohranja pomembno mesto znotraj slovenskega terciarnega prostora, še posebej kot most med srednješolsko izobrazbo in zahtevnejšimi nalogami na trgu dela. Kljub specifičnemu poslanstvu pa sistem podpore na nacionalni ravni ostaja skromen – CPI je šele leta 2025 pridobil svojo prvo (in trenutno edino) zaposlitev, ki je namenjena področju višjega strokovnega izobraževanja.

Vključujoče poklicno in strokovno izobraževanje — priložnosti za vse

Na CPI si prizadevamo za vključujoče PSI, za enake možnosti izobraževanja in usposabljanja za vsakogar, s posebnim poudarkom na ranljivih skupinah, kot so osebe s posebnimi potrebami, priseljenci ipd. Vključevanje razumemo kot proces, ki zahteva razvoj inkluzivne naravnosti, prilagajanje pouka, podporo pri prehodih, zgodnje prepoznavanje stisk ter medsebojno učenje med strokovnimi delavci.

Spremljamo stanje na področju vključenosti različnih skupin v izobraževanje, sodelujemo pri razvoju politik in praks ter izvajamo podporne aktivnosti za izvajalce izobraževanj. Posebno pozornost namenjamo usposabljanju in povezovanju svetovalnih delavcev srednjih in višjih strokovnih šol prek strokovnih posvetov in izmenjave dobrih praks.

Od leta 2020 organiziramo letne posvete za vodstvene in svetovalne delavce v PSI, na katerih vsako leto osvetlimo drugo aktualno temo vključevanja, ki jo glede na svoje trenutne potrebe predlagajo udeleženci. Posveti temeljijo na povezovanju raziskovalnih spoznanj, strateškem načrtovanju in primerih iz prakse. Doslej smo obravnavali ranljive skupine dijakov (2021), podporo dijakom tujcem (2022), koncept vključujoče šole (2023) in preprečevanje nasilja v šolskem okolju (2024); zadnji posvet je še posebej poudaril pomen šolske kulture, ki ne dopušča izključevanja, ter vlogo socialno-čustvenih kompetenc strokovnih delavcev.

Temeljno je tudi naše povezovanje z drugimi strokovnimi nalogami CPI, na podlagi katerega je nastal posvet Ko ne razume(š) učnega jezika, ki je osvetlil pomen povečanja jezikovnega in kulturnega kapitala dijakov ter prepoznavanja raznolikosti.

Sistem nacionalnih poklicnih kvalifikacij (NPK) s postopkom preverjanja in potrjevanja neformalno in priložnostno pridobljenega znanja in spretnosti omogoča pridobitev javno veljavnih kvalifikacij tudi posameznikom, ki jim jih iz kakršnih koli razlogov ni uspelo pridobiti z rednim izobraževanjem. Sistem NPK omogoča tudi pridobitev kvalifikacij, kot so medkulturni mediator, romski pomočnik, romski koordinator, ki podpirajo vključevanje ranljivih skupin.

V preteklih letih smo aktivno sodelovali pri razvoju modelov individualizacije, evalvacijskih pripomočkov in priporočil za delodajalce, hkrati pa se vključevali v projekte Ostani v šoli, Mladi na prehodu, Celostni pristop za integracijo migrantov, CroCooS ipd. Ves čas se povezujemo v pobude in projekte, v katerih prepoznavamo dodano vrednost za prakso in razvoj vključujočega poklicnega izobraževanja.

Verjamemo, da mora biti poklicno izobraževanje prostor, kjer je vsak dijak viden, slišan in podprt, kar pa lahko uresničimo le s strokovno usposobljenimi in zavzetimi strokovnimi ter pedagoškimi delavci, ki so tudi sami prepoznani, slišani in deležni podpore v svojih delovnih okoljih.

Spremljajte naše
spletno mesto

Učna gradiva v poklicnem in strokovnem izobraževanju – izzivi in priložnosti

Učna gradiva v PSI niso le podpora učnemu procesu, temveč so pogosto tudi prva strokovna literatura, s katero se srečajo dijaki, bodoči strokovnjaki na različnih poklicnih področjih. Zato imajo pomembno vlogo pri oblikovanju strokovne terminologije in razumevanju poklicnih vsebin. Enotna in kakovostno pripravljena gradiva dijakom dajejo enake možnosti za uspeh, ne glede na kraj izobraževanja ali izkušnost učiteljev. Poleg tega pomembno prispevajo k razvoju bralne pismenosti, ki je ključna za vseživljenjsko učenje in prilagodljivost na trgu dela.

Učbeniki imajo kot osnovna učna gradiva za doseganje ciljev, opredeljenih v katalogu znanja, tudi formalno funkcijo, saj njihovo uporabo potrди Strokovni svet Republike Slovenije za poklicno izobraževanje. Delo Komisije za učbenike pri Strokovnem svetu za poklicno in strokovno izobraževanje koordinira CPI, ki sproti osvežuje informacije o novih učbenikih v spletni aplikaciji Katalog potrjenih učbenikov.

Katalog potrjenih učbenikov

Postopek potrjevanja učbenikov zagotavlja, da so učbeniki strokovno, jezikovno in oblikovno ustrezni ter imajo urejene avtorske pravice.

Strokovni svet RS za poklicno izobraževanje je od leta 2015 na predlog Komisije za učbenike potrdil triinsedemdeset novih učbenikov za strokovne module v izobraževalnih programih PSI.

Kljub izjemnemu pomenu se področje učnih gradiv v PSI spoprijema s precejšnjimi izzivi. Kot kažejo analize CPI, noben program PSI ni v celoti pokrit z ustreznimi potrjenimi učbeniki, kar pomeni, da imajo učitelji in dijaki pogosto omejen dostop do kakovostne in enotne učne literature.

Težave nezadostne pokritosti izobraževalnih programov z učnimi gradivi lahko delno pripišemo hitro spreminjajočemu se trgu dela in posledično potrebam po posodobljenih učnih vsebinah. Številni

učitelji se zaradi pomanjkanja ustreznih učbenikov zanašajo na lastna gradiva, kar za učitelje pomeni dodatno obremenitev, hkrati pa tako nastajajo razlike med šolami.

Priložnosti se odpirajo zlasti na področju digitalizacije učnih gradiv, ki omogoča vključevanje interaktivnih in multimedijskih vsebin, individualizirano učenje, sprotno posodabljanje vsebin in možnost dostopanja prek različnih naprav. Vse več je učbenikov, ki poleg klasičnega besedila z vizualnimi elementi ponujajo tudi dodatne digitalne vsebine.

Na CPI že vrsto let izvajamo projekt razvoja novih učbenikov za strokovne module v programih PSI. Načrtovanje novih učbenikov temelji na podatkih o potrebah po učnih gradivih za posamezne strokovne module, ki jih CPI pridobi s sistematičnimi analizami stanja učnih gradiv po strokovnih področjih. Na CPI koordiniramo nastajanje učbenikov, svetujemo avtorskim timom in založnikom ter tudi dejavno vstopamo v proces, če je za zagotavljanje rezultatov to potrebno.

S tem spodbujamo razvoj sodobnih in kakovostnih gradiv, ki podpirajo kompetenčno zasnovano izobraževanje. Z razvojem novih učnih gradiv pa zgodba še ni končana, zato sodelujemo tudi pri promociji kakovostnih učnih gradiv za različne uporabnike in ozaveščamo o pomenu učnih gradiv v izobraževanju. Naš cilj je, da dijakom omogočimo enak dostop do znanja, učiteljem pa kakovostno orodje za izvajanje pouka.

V spletni knjižnici CPI je devetinspetdeset različnih učnih gradiv, ki so prosto dostopna vsem uporabnikom.

Spletna knjižnica CPI

SKUPNI JEZIK ZNANJA: TRANSPARENTNOST, ODLIČNOST IN PRIHODNOST V EVROPSKEM PROSTORU

Europass Slovenija: 20 let podpore mobilnosti, prepoznavnosti in razvoju kariere v Evropi

Leto 2025 je pomemben mejnik za Nacionalni center Europass (NEC), ki tako v Sloveniji kot na CPI praznuje 20-letnico delovanja. Pobuda Europass je v zdaj že davnem letu 2004 nastala na pobudo Evropskega parlamenta in Sveta z namenom spodbujanja vseevropske mobilnosti, preglednosti ter primerljivosti kvalifikacij. V letu 2004, ki je bilo za Slovenijo hkrati tudi leto vstopa v EU, je prav s pobudo Europass v vlogi poročevalke v Evropskem parlamentu prvič nastopila evropska poslanka iz Slovenije.

V dveh desetletjih je Europass postal pomemben pripomoček za predstavitev na trgu dela. Posamezniku omogoča pripravo preglednega prikaza znanj in veščin, predvsem z Europass življenjepisom, ki je med uporabniki najbolj prepoznaven. Od leta 2005 pa do danes so več kot dva milijona Europass življenjepisov ustvarili samo uporabniki v Sloveniji.

Eden od mejnikov v razvoju je bila prenova leta 2013, ko so bili posodobljeni logotipi in spletno mesto ter dodane nove funkcionalnosti, na primer združitev prilog v eno datoteko (t. i. mapa kompetenc). Zlasti pomembna pa je bila celovita prenova leta 2020, ki je prinesla povsem nov obraz storitve Europass, začenši z uporabniškim profilom, ki uporabniku omogoča dostop do storitev od koder koli. Od takrat je Europass poleg urejevalnika za pripravo osebne predstavitve pod eno streho združil tudi pregled kvalifikacij in izobraževalnih možnosti po Evropi (prej so navedene storitve pokrivala tri spletišča). Pospešeno pa se razvija tudi sodelovanje z vseevropskim portalom za zaposlitveno mobilnost Eures, ki je dosegel pomemben preboj prav v letošnjem letu.

Posebno pozornost si zasluži tudi razvoj, ki ga je CPI v tem času dosegel pri potrdilih o opravljenem poklicnem in strokovnem izobraževanju, t. i. Prilogo k spričevalu, ki jo danes prejmejo vsi dijaki poklicnih in strokovnih šol.

Europass je tudi rezultat uspešnega sodelovanja z različnimi deležniki trga dela (Eures), kariernega svetovanja (Euroguidance), priznavanja in vrednotenja (Enic Naric) in drugih, ki pomembno prispevajo k boljši komunikaciji med izobraževanjem in trgom dela. CPI prek pobude Europass uresničuje cilje vseživljenjskega učenja in podpira uspešno delovanje trga dela v Sloveniji in Evropi.

Europass tudi po dvajsetih letih ostaja pomemben pripomoček pri kariernem razvoju, nadaljnjem izobraževanju in priznavanju kvalifikacij v tujini, vse bolj pa se ozira tudi po povezovanju nacionalnih baz in nadaljnji digitalizaciji. CPI s pobudo Europass uresničuje svoje poslanstvo – podpirati posameznike pri kariernem in izobraževalnem razvoju ter prispevati k preglednosti kvalifikacij. Ob 20-letnici se tako z veseljem oziramo na dosednji razvoj ter hkrati zremo v prihodnost v duhu Europass portala: »Naredi korak naprej.«

europass

V 20. LETIH
JE EUROPASS POSTAL
POMEMBEN PRIPOMOČEK ZA
PREDSTAVITEV NA TRGU DELA.

OD LETA 2005
JE BILU OŠTVARJENIH
VEČ KOT
2.000.000
ŽIVLJENJEPIŠOV SAMO V
SLOVENIJI!

MAPA
KOMPETENC

LETO **2025** JE
POMEMBEN MEJNIK
ZA NACIONALNI CENTER
EUROPASS (NEC)

2013 → RAZVOJ!

- ★ PRENOVLJENI LOGOTIPI
- ★ PRENOVLJENO SPLETNO MESTO
- ★ DODANE NOVE FUNKCIONALNOSTI

20 let

 europass Slovenija

2020 CELOVITA
PRENOVA

NAREDI
KORAK
NAPREJ!

NOV
OBRAZ

STORITVE
EUROPASS

RAZVOJ POTRDIL (CPI) O
OPRAVLJENEM POKLICNEM IN
STROKOVNEM IZOBRAŽEVANJU

VSE
POD ENO
STREHO

- ★ OSEBNA PREDSTAVITEV
- ★ PREGLED KVALIFIKACIJ IN
IZOBRAŽEVALNIH MOŽNOSTI
- ★ SODELOVANJE S PORTALOM EURES

UPORABNIŠKI PROFIL,
DOSTOPEN OD KODERKOLI!

PREJMEJO JO VSI DIJAKI
POKLICNIH IN STROKOVNIH ŠOL

ReferNet Slovenija: evropski vir za politike in sisteme poklicnega izobraževanja in usposabljanja

Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja (Cedefop) že od leta 1975 podpira razvoj in uresničevanje evropskih politik na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Sodeluje z Evropsko komisijo, državami članicami EU ter socialnimi partnerji pri oblikovanju ustreznih rešitev, ki spodbujajo kakovostno in učinkovito poklicno izobraževanje.

Leta 2002 je Cedefop vzpostavil mrežo ReferNet, ki zbira podatke o nacionalnih sistemih in politikah v državah članicah EU, pa tudi na Islandiji in Norveškem. Te informacije služijo kot osnova za pripravo analiz, podatkovnih zbirk in poročil. Koordinacijske točke v posameznih državah spremljajo stanje ter poročajo o aktualnih politikah in novostih. ReferNet tako prispeva ključne informacije za več Cedefopovih podatkovnih baz:

- ☞ Mobility Scoreboard: orodje za podporo oblikovanju politik mednarodne mobilnosti v začetnem poklicnem izobraževanju in usposabljanju (IVET),
- ☞ Timeline of VET policies in Europe: zbirka strategij, zakonodaje in ukrepov na področju poklicnega izobraževanja in vseživljenjskega učenja, povezanih z evropskimi prednostnimi nalogami,
- ☞ VET in Europe database: strukturirani in ažurirani opisi nacionalnih sistemov poklicnega izobraževanja s poudarkom na razlikah, podobnostih in značilnostih posameznih programov.

Poleg tega ReferNet na pobudo Cedefopa pripravlja nacionalna tematska poročila, na primer o izvajanju evropskih prioritet na področju poklicnega izobraževanja ali vlogi učiteljev in mentorjev v sodobnem

okolju.

Koordinacijska točka mreže ReferNet v Sloveniji deluje v okviru CPI. S svojim delom prispeva k ciljem Cedefopa – analizi politik, razvoju vseživljenjskega učenja, prepoznavanju potreb trga dela ter razumevanju kvalifikacij po Evropi. ReferNet Slovenija sodeluje z nacionalnimi institucijami, članicami Konzorcija ReferNet, med katerimi so:

- ☞ Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ)
- ☞ Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (MVI)
- ☞ Državni izpitni center (RIC)
- ☞ Zavod RS za šolstvo (ZRSŠ)
- ☞ Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS)
- ☞ Gospodarska zbornica Slovenije – Center za poslovno usposabljanje (GZS)
- ☞ Andragoški center Slovenije (ACS)
- ☞ Konzorcij šolskih centrov
- ☞ Skupnost višjih strokovnih šol (Skupnost VSŠ)
- ☞ Urad za makroekonomske analize in razvoj (UMAR)
- ☞ Pedagoški inštitut (PI)
- ☞ Zavod RS za zaposlovanje (ZRSZ)
- ☞ Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživetinski sklad Republike Slovenije (JŠRIPS)

SOK in EOK v Sloveniji: preglednost in primerljivost kvalifikacij v podporo vseživljenjskemu učenju

Slovenija se je razvoja slovenskega ogrodja kvalifikacij (SOK) lotila z namenom povečanja preglednosti, primerljivosti in kakovosti kvalifikacij. Ključen cilj je bil omogočiti boljše razumevanje in priznavanje kvalifikacij tako na nacionalni kot na mednarodni ravni. Proces oblikovanja SOK je potekal v sodelovanju z različnimi deležniki – izobraževalnimi ustanovami, delodajalci, strokovnjaki s področja izobraževanja in drugimi partnerji.

Leta 2009 je postal CPI nacionalna koordinacijska točka za evropsko ogrodje kvalifikacij (EOK). Njegova naloga je usklajevanje aktivnosti, povezanih z implementacijo EOK v Sloveniji, ter zagotavljanje informacij in podpore uporabnikom pri razumevanju in uporabi ogrodja.

SOK je bilo vzpostavljeno leta 2011 in omogoča sistematično razvrščanje vseh nacionalnih kvalifikacij. Zasnovano je bilo kot orodje za lažjo primerljivost in prepoznavanje kvalifikacij s ciljem podpiranja vseživljenjskega učenja in večje mobilnosti posameznikov na trgu dela in v izobraževanju. Čez dve leti, leta 2013, je Slovenija uspešno umestila svoje SOK v EOK, s čimer je omogočila lažje priznavanje slovenskih kvalifikacij v evropskem prostoru in okrepila mednarodno sodelovanje.

Zakon o slovenskem ogrodju kvalifikacij, ki je bil sprejet leta 2015, je ogrodje pravno formaliziral, določil njegove ključne sestavine in vzpostavil postopke za umeščanje kvalifikacij. Ta zakonodajni okvir je zagotovil stabilno osnovo za nadaljnji razvoj SOK ter okrepil njegovo vlogo pri zagotavljanju kakovosti in preglednosti kvalifikacij v Sloveniji. Leto 2025 tako zaznamuje tudi deseto obletnico njegove uveljavitve.

Evalvacija implementacije SOK iz leta 2019 je pokazala, da ogrodje pomembno prispeva k boljšemu razumevanju kvalifikacij na nacionalni ravni. Dva temeljna namena SOK ostajata preglednost in primerljivost kvalifikacij. Čeprav večina strokovne javnosti, ki se pri svojem delu srečuje s SOK, ogrodje dobro pozna, pa njegovi nameni in konkretne možnosti uporabe še niso dovolj uveljavljeni v praksi.

Med izzivi, ki jih je pokazala evalvacija in ki so aktualni tudi danes, sta vključevanje kvalifikacij, pridobljenih z neformalnim učenjem, ter krepitev sodelovanja med deležniki. V ospredje vse bolj prihajajo tudi vprašanja umeščanja mikrokvalifikacij oziroma mikrodokazil v nacionalna ogrodja, kar je tako vsebinski kot sistemski izziv. Povečevanje prepoznavnosti in uporabnosti ogrodja za končne uporabnike ostaja pomembna naloga nacionalne koordinacijske točke, ki si prizadeva, da bi SOK postalo še bolj dostopno in razumljivo orodje za vse, ki se z njim srečujejo – v izobraževanju, na trgu dela ali v procesu priznavanja kompetenc.

**SLOVENSKO
OGRODJE
KVALIFIKACIJ**

Nacionalna referenčna točka EQAVET v Sloveniji: povezovanje kakovosti v evropskem prostoru

Zagotavljanje kakovosti v poklicnem in strokovnem izobraževanju ter usposabljanju (PSIU) postaja vse pomembnejši steber razvoja evropskih izobraževalnih sistemov. Ključno vlogo pri tem igra mreža Evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja (EQAVET), ki združuje nacionalne referenčne točke držav članic Evropske unije z namenom oblikovanja, usklajevanja in uresničevanja skupnega evropskega okvira kakovosti. V Sloveniji to vlogo opravlja NRP EQAVET, ki deluje pod okriljem CPI.

Od leta 2002 je kopenhavnski proces za okrepljeno evropsko sodelovanje v PSI začel spodbujati skupno učenje (z vključevanjem vseh ustreznih deležnikov) za izboljšanje uspešnosti, kakovosti in privlačnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja v Evropi. V svoji politični razsežnosti je bil namen procesa vzpostaviti skupne evropske cilje in podpreti reforme v nacionalnih sistemih PSI.

Velik korak naprej v tej smeri je bila opredelitev skupnega evropskega okvira za izboljšanje zagotavljanja kakovosti v PSI. Nenehno sodelovanje med državami članicami in socialnimi partnerji na evropski ravni ob podpori Evropske komisije je privedlo do sprejetja priporočila Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi Evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja (EQAVET) v juniju 2009 (Evropski parlament in Svet EU, 2009).

Mreža EQAVET temelji na sodelovanju in izmenjavi znanja, izkušenj ter dobrih praks med državami članicami. S tem se krepi zaupanje med izobraževalnimi sistemi, spodbuja mobilnost učečih se ter zagotavlja preglednost in odgovornost izvajalcev PSIU. Slovenska nacionalna referenčna točka s svojo dejavnostjo aktivno prispeva k oblikovanju evropskih smernic, sodeluje v strokovnih skupinah mreže ter vzpostavlja most med evropskimi in nacionalnimi pristopi h kakovosti.

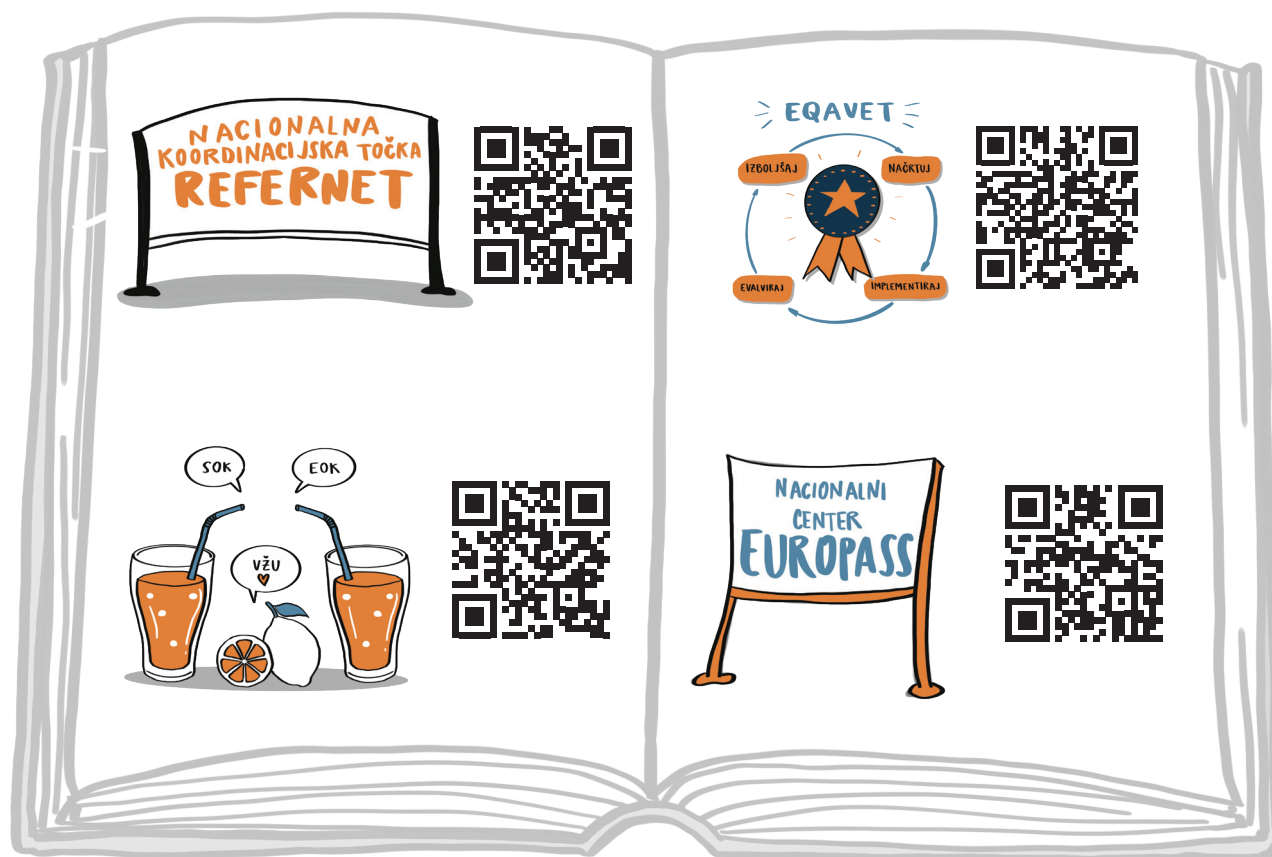
Temeljno orodje, s katerim mreža EQAVET gradi skupni evropski prostor

kakovosti, je okvir kakovosti EQAVET, ki vsebuje deset kazalnikov kakovosti in štirifazni krog nenehnega izboljševanja: načrtuj, implementiraj, evalviraj, izboljšaj. Leta 2017 je bil okvir nadgrajen v EQAVET+, ki še podrobneje opredeljuje kazalnike za vsako posamezno fazo procesa vodenja kakovosti. Okvira skupaj omogočata celovit in razvojno naravnani pristop k upravljanju kakovosti, tako na ravni sistema kot na ravni posameznih izvajalcev izobraževanja.

NRP EQAVET v Sloveniji poleg strateškega povezovanja opravlja tudi konkretno podporno vlogo. Izvajalcem PSIU – od srednjih poklicnih šol, višjih strokovnih šol, ljudskih univerz do drugih izobraževalnih organizacij – ponuja usposabljanja, priročnike, primere dobrih praks, digitalna orodja, organizira kolegialne presoje in letno nacionalno konferenco. Z dostopom do kakovostnih virov in možnosti povezovanja v skupnost dobrih praks se izvajalcem bistveno olajšata uvajanje in razvoj sistema kakovosti, kar prispeva k večji učinkovitosti, trajnosti in usklajenosti njihovega delovanja.

Slovenska nacionalna referenčna točka tako ni le povezovalni člen med evropskimi in nacionalnimi procesi, temveč tudi pomemben partner izvajalcem PSIU pri uresničevanju kakovostnega izobraževanja. S svojim delovanjem krepi sistematičnost, razvojno usmerjenost in mednarodno primerljivost slovenskega PSI.

Organizacija WorldSkills Slovenia, ki deluje v okviru CPI, si s svojimi aktivnostmi prizadeva za promocijo odličnosti in krepitev ugleda PSI. Od leta 2008 je članica organizacije WorldSkills Europe, ki povezuje najboljše mlade strokovnjake in strokovnjakinje iz različnih poklicnih panog po vsej Evropi.

Od leta 2010 WorldSkills Slovenia vsako drugo leto organizira nacionalno tekmovanje SloveniaSkills, namenjeno mladim med 16. in 24. letom. Nabor panog, znotraj katerih se med seboj pomerijo mladi, se vsako leto povečuje. Tekmovalce in tekmovalke v posamezne panoge prijavljajo šole ali podjetja, najboljši pa si z odličnim nastopom zagotovijo mesto v slovenski ekipi za evropsko tekmovanje EuroSkills. EuroSkills je prestižno evropsko tekmovanje mladih strokovnjakov, starih od 18 do 25 let. Tekmovanje poteka vsako drugo leto v različnih mestih po Evropi. Mladi tekmujejo v poklicnih spretnostih v več kot 35 različnih panogah. Gre za največji dogodek na področju poklicnega izobraževanja ter predstavitev vrhunskih spretnosti v Evropi. Dogodek velja za učinkovit način promocije odličnosti v poklicnem izobraževanju, priznan tudi od Evropske komisije.

Udeležba na EuroSkills tekmovanju omogoča mladim talentom enkratno izkušnjo, s katero pridobijo znanja in veščine, da postanejo najboljši v svojem poklicu. S prikazom odličnosti tekmovalci navdušujejo mlajše gledalce in jih spodbudijo k premisleku glede izbire svoje poklicne kariere in prihodnosti. Tovrstna tekmovanja imajo ne le obsežen informativni značaj, temveč tudi pozitiven učinek na ugled poklicev in tudi na ugled celotnega PSI.

WorldSkills Slovenia vodi priprave slovenske delegacije vse leto pred tekmovanjem EuroSkills. V času priprav tekmovalke in tekmovalci pridobijo dragocene veščine s področja načrtovanja in vodenja kariere ter mnoga nova strokovna znanja, s samo udeležbo na tekmovanju pa si povečajo možnosti za zaposlitev.

ZNANJE NAS POVEZUJE: PARTNERSTVA IN SODELOVANJE V MEDNARODNEM PROSTORU

Predstavniki CPI v razvojnih skupinah in mednarodnih mrežah

Zaposleni na CPI v prostoru Evropske unije sodelujejo tudi v različnih razvojnih skupinah in mednarodnih mrežah.

Za pomoč Evropski komisiji pri izvajanju EOK je bila leta 2008 ustanovljena Svetovalna skupina za EOK (EQF Advisory Group). Skupina deluje kot osrednji razpravljalni forum med Komisijo, državami in deležniki iz sveta izobraževanja in usposabljanja, zaposlovanja in civilne družbe. Glavna naloga skupine je zagotavljanje skladnosti ter spodbujanje preglednosti in zaupanja v postopku umeščanja. Slovenija ima v skupini tri predstavnike: Aleksandar Sladojevič in Nataša Hafner Vojčič (oba MVI) ter Simona Kuder (CPI).

Svetovalna skupina za Europass (Europass Advisory Group) je ekspertna skupina, ki jo je Evropska komisija imenovala leta 2018. Sestavljena je iz predstavnikov držav članic in nekaterih pomembnejših mednarodnih teles (Eurochambers, European Student's Union (ESU), European University Association (EUA) idr.). Njena naloga je svetovanje Evropski komisiji glede implementacije nove odločbe Europass. Slovenija ima v skupini dva predstavnika, ki ju imenujeta MVI ter MDDSZ. Predstavniki Slovenije sta Andra Goršič (CPI) na predlog MVI in mag. Sabina Škarja (ZRSZ) na predlog MDDSZ.

V podporo pri izvajanju in razvoju evropske klasifikacije spretnosti/kompetenc, kvalifikacij in poklicev (ESCO) ter zagotavljanju usklajenega delovanja z nacionalnimi sistemi razvrščanja na področju zaposlovanja je Komisija ustanovila delovno skupino, ki jo sestavljajo predstavniki držav članic s področja zaposlovanja, izobraževanja in usposabljanja ter predstavniki evropskih socialnih partnerjev. S strani Slovenije so v članstvo delovne skupine držav članic za

ESCO imenovani: za članico Tina Cerk in za nadomestno članico Katja Braš Kovačič (obe ZRSZ), obe na predlog MDDSZ, ter za članico mag. Barbara Velkov (CPI) in za nadomestnega člana Aleksandar Sladojevič (MVI), oba na predlog MVI.

Mreža EQAVET, ustanovljena s priporočilom Evropskega parlamenta in Sveta, podpira razvoj skupnega evropskega okvira za zagotavljanje kakovosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju. Deluje pod okriljem Generalnega direktorata Evropske komisije za zaposlovanje (DG EMPL), pri čemer ključno vlogo igra sodelovanje nacionalnih referenčnih točk in predstavnikov držav članic. Upravni odbor skrbi za strateško usmerjanje in usklajevanje dejavnosti mreže z nacionalnimi in evropskimi politikami. Slovenijo v mreži zastopajo Aleksandra Grašič (koordinatorka NRP EQAVET), dr. Lidija Stermecki (namestnica koordinatorice, obe CPI) in Nataša Hafner Vojčič (MVI).

WorldSkills Europe je neprofitna organizacija, ustanovljena leta 2008, katere glavni cilj je spodbujati PSIU. V organizacijo je včlanjenih 31 evropskih držav, med katerimi je tudi Slovenija z WorldSkills Slovenia. Osrednji dogodek WorldSkills Europe je evropsko tekmovanje v poklicnih spretnostih, EuroSkills, kjer tekmujejo mladi strokovnjaki iz vseh držav članic. WorldSkills Slovenia ima v organizaciji WorldSkills Europe naslednje predstavnike: vlogo uradnega delegata opravlja mag. Gregor Mohorčič (CPI), vlogo tehnične delegatke Sara Gošnak (CPI), vlogo asistenta tehnične delegatke Tadej Bernik (CPI) in vlogo predstavnice za marketing in komunikacije Petra Miklaužič (CPI).

Mednarodni projekti CPI: partnerstva za kakovost, inovacije in vključevanje v mednarodnem izobraževalnem prostoru

V tridesetih letih svojega delovanja je CPI postal pomemben člen evropskega prostora PSI. S sistematičnim vključevanjem v mednarodne projekte ter aktivnim sodelovanjem v mednarodnih mrežah in iniciativah prispeva k razvoju kakovostnega, odzivnega in vključujočega izobraževalnega sistema v Sloveniji.

Mednarodno sodelovanje CPI temelji na načelu prenosa znanja, izmenjavi dobrih praks in skupnem iskanju odgovorov na izzive sodobnega časa. Sodelovanje pri projektih, ki jih financirajo programi Erasmus+, Evropski socialni sklad (ESS) in drugi evropski mehanizmi, omogoča povezovanje s partnerskimi institucijami po Evropi, razvoj inovativnih pristopov ter pilotiranje novih rešitev na področju izobraževalne politike in prakse.

CPI je v zadnjem desetletju sodeloval in še sodeluje pri številnih projektih, ki obravnavajo teme, kot so kakovost izobraževanja, razvoj učnih izidov in poklicnih kvalifikacij, digitalizacija, trajnostne kompetence ter vključevanje neformalno pridobljenih znanj in spretnosti v formalne sisteme. Posebna pozornost je namenjena tudi prepoznavanju novih oblik učenja,

kar odraža prizadevanje CPI po sprotnem odzivanju na potrebe trga dela in družbe. Prav to vodilo je pripeljalo do vključenosti CPI v različne mreže oziroma iniciative EU, na primer Pact for Skills in Centri poklicne odličnosti (CoVE).

CPI je od leta 1996 sodeloval pri več kot 200 mednarodnih projektih, v vlogi partnerja ali nosilca, z organizacijami iz večine evropskih držav. V zadnjem desetletju še posebej intenzivno sodelujemo v okviru programa Erasmus+, kjer smo najbolj dejavni na področju strateških partnerstev, razvoja inovacij in krepitve zmogljivosti in odpornosti. Projekti so obravnavali ali še obravnavajo aktualne teme, kot so trajnostne in digitalne kompetence, mikrodokazila, kakovost izobraževanja, vseživljenjsko učenje in povezovanje izobraževanja s trgom dela.

Mednarodno povezovanje ni cilj sam po sebi, temveč je sredstvo za razvoj kakovostnejših izobraževalnih rešitev za posameznike, šole, delodajalce in širšo družbo. Z aktivno udeležbo v mednarodnem prostoru CPI ne le sledi trendom, temveč jih tudi soustvarja – v dialogu, ki presega meje.

ZAPOSLENI

Direktor

mag. Gregor Mohorčič

vodenje CPI

Središče za razvoj poklicnih kvalifikacij

mag. Darija Štarkl

Vodenje središča

Klement Drogenik

Poklicni standardi, nacionalne poklicne kvalifikacije

Katja Kavnik

Poklicni standardi, nacionalne poklicne kvalifikacije

Boštjan Košorok

Poklicni standardi, nacionalne poklicne kvalifikacije

Barbara Kunčič Krapež

Poklicni standardi, nacionalne poklicne kvalifikacije

mag. Tanja Logar

Nacionalno informacijsko središče

Majda Stopar

Poklicni standardi, nacionalne poklicne kvalifikacije

Valter Urh

Poklicni standardi, nacionalne poklicne kvalifikacije

mag. Barbara Velkov

Poklicni standardi, nacionalne poklicne kvalifikacije

Središče za razvoj poklicnega izobraževanja

Helena Žnidarič

vodenje središča

Marjana Andrejčič

administrativna podpora

Lea Avguštin

projekt Modernizacija poklicnega izobraževanja

Barbara Bauman

razvoj kurikula, evalvacijske študije

Ivana Belasić

razvoj kurikula, izobraževanje za trajnostni razvoj

mag. Metod Češarek

razvoj kurikula, priprava programov

Jelka Čop

razvoj kurikula, individualizacija

Anja Dolžan

projekt Modernizacija poklicnega izobraževanja

Mateja Hergan

razvoj kurikula, višje strokovno izobraževanje,
programi izpopolnjevanja

Boris Klančnik	razvoj kurikula, zaključevanje izobraževanja, praktično usposabljanje z delom
mag. Tina Klarič	raziskave in evalvacijske študije
Simona Knavs	razvoj kurikula, profesionalni razvoj učiteljev
Igor Leban	razvoj kurikula, izvedbeni kurikulum
Tanja Leskovar	razvoj kurikula, vključujoče poklicno izobraževanje
Neža Loštrek	projekt Modernizacija poklicnega izobraževanja
mag. Stanka Magister	razvoj kurikula, priprava programov
Darko Mali	razvoj poklicnega izobraževanja
Maruša Malnarič	projekt Modernizacija poklicnega izobraževanja
Velesa Mrak	projekt Modernizacija poklicnega izobraževanja
mag. Gabi Ogulin Počrvina	razvoj kurikula, izobraževanje odraslih
mag. Jana Ravbar	razvoj kurikula, podjetnost in finančna pismenost
Marija Šibanc	razvoj kurikula, izvajanje programov
Danuša Škapin	razvoj kurikula, učna gradiva
dr. Matej Urbančič	projekt Modernizacija poklicnega izobraževanja
Natalija Vozel	razvoj kurikula, zaključevanje izobraževanja
Petra Žirovnik Grudnik	razvoj kurikula

Središče skupne službe in projektna pisarna

mag. Gregor Mohorčič	vodenje središča
Polonca Čuda	administrativna podpora
mag. Majda Gartner	projektna pisarna
Maja Gubenšek	kadrovska služba

Damjan Hajsek	IKT sistemska podpora
Suzana Kuraja	sprejemna pisarna
Sara Menaše Jensterle	projektna pisarna
Alja Miklavčič	projektna pisarna
Tina Mrzel	računovodstvo
Vida Navse	tajništvo direktorja
Diana Rus	računovodstvo
Jure Šuligoj	projektna pisarna
Tanja Vidmar	sprejemna pisarna

Središče za mednarodno sodelovanje

Sara Gošnak	vodenje središča, promocija poklicnega in strokovnega izobraževanja
Tadej Bernik	Projekt Spodbujanje odličnosti v poklicnem in strokovnem izobraževanju
Andra Goršič	Nacionalni center Europass, Europass priloga k spričevalu
Saša Grašič	Nacionalna koordinacijska točka za zagotavljanje kakovosti v poklicnem in strokovnem izobraževanju, mreža EQAVET
Vedran Jakačič	zagotavljanje kakovosti v poklicnem in strokovnem izobraževanju - projekt EQAVET
Simona Kuder	Nacionalna koordinacijska točka za Slovenijo in Evropsko ogrodje kvalifikacij
Petra Miklaužič	Projekt Spodbujanje odličnosti v poklicnem in strokovnem izobraževanju
Polona Plešec	Projekt Spodbujanje odličnosti v poklicnem in strokovnem izobraževanju
Barbara Podržaj	Projekt NCP EQF in Europass
dr. Lidija Stermecki	zagotavljanje kakovosti v poklicnem in strokovnem izobraževanju - projekt EQAVET
Metka Šlander	Nacionalna koordinacijska točka REFERNET
Andreja Vuk	Nacionalna koordinacijska točka za Slovenijo in Evropsko ogrodje kvalifikacij

Nekdaj zaposleni na CPI (1995 - 2025)

Beba	Adamič
Jelka	Arh
Renata	Bačvič
Miha	Baebler
Axel Helge	Becker
Simona	Bezjak
Marko	Borko
Franjo	Bukač
Mojca	Cek
Daša	Cvjetičanin
Andreja	Čater
Edita Marija	Černelč
David	Čuk
Maja	Debeljak
Mojca	Demirtshyan
Denisa	Derbal
Nina	Dormiš
Gabrijela	Drobne
Vesna	Fabjan
Alenka	Flander
Ana	Frangež Kerševan
Andreja	Frelih
Damjana	Furlan Lazar
Marko	Gabrovšek
Suzana	Geržina
Mojca	Gombač
Barbara	Gregorič Gorenc
Božidar	Grigić
Tjaša	Gulje
Dejan	Hozjan
Darko	Hribar
Urška	Hribar
Primož	Hvala Kamenšček

Ana	Ileršič
Ana	Jakelić
Hana	Jensterle
Nejc	Jensterle
Jasna	Jezernik
Katja	Jeznik
Vera	Jovanović
Nikolaja	Jurgl
Eva	Jurman
Anica	Justinek
Aleksandra	Kalacun
Elena	Kecman
Cvetka	Kermelj
Mirjana	Kleindienst
Polona	Klemenčič
Simona	Kodra Kadunc
Nataša	Kokalj
Marjana	Komprej
Kristiane	Končan
Valentin	Kopač
Anica	Koprivc Prepeluh
Irena	Kos
Mirjana	Kovač
Barbara	Krajnc
Anja	Krašna
Nina	Kristl
Jurij	Lenar
Franc	Lončar
Miha	Lovšin
Davorin	Majkus
Danijela	Makovec
Urška	Marentič
Robert	Marinšek

Anja	Markovič
Ivan	Mavsar
Marja	Medved
Vanja	Meserko
Bojan	Meško
Petra	Miklavc
Borut	Mikulec
Nika	Mustar
France	Najdič
Anita	Novak
Ljubica	Novaković
Marinko	Novaković
Suzana	Obradović
Neža	Pajnič
Mišo	Palandačič
Miran	Papež
Tatjana	Patafta
Marija	Pevec
Slava	Pevec Grm
Špela	Pogačnik Nose
Mojca	Polak
Matjaž	Praprotnik
Andreja	Prebil
Nataša	Prelesnik
Polona	Prosen Šprajc
Andreja	Prošek
Igor	Rečnik
Špela	Resnik
Helena	Rosa
Petra	Salihović Omejec
Natalia	Sanmartin Jaramillo
Bojana	Sever
Klara	Skubic Ermenc
Aleksandar	Sladojevič
Karmen	Stolnik

Janja	Stopinšek Soroszy
Vera	Suhadolnik
Tanja	Sunčič
Miha	Sušnik
Edi	Šegon
Saša	Širca
Majda	Širok
Veronika	Šlander
Petra	Štirn Janota
Tanja	Šuštaršič
Saša	Šuštaršič
Marija	Tome
Helena	Topolovec
Marina	Trampuš
Martina	Trbanc
Alenka	Turičnik
Mirjam	Turner
Lara	Valič
Aleš	Verdir
Darja	Vidovič
Tina	Višekruna
Vida	Vončina
Albin	Vrabič
Petra	Vranješ
Andrej	Vukovič
Veronika	Zabret
Judita	Zaveršnik
Alenka	Zelenič
Maja	Zovko Stele
Breda	Zupanc
Teja	Žagar
Ana	Žemva Novak
Mojca	Žlender
Mihaela	Žveglič

Praznujte z nami!

Praznujte z nami!

1995 - 2025